

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe õppekavarühmade kordushindamine

Haapsalu Kutsehariduskeskuse
sotsiaaltöö ja nõustamise ning
lastehoiu ja teenused noortele
õppekavarühmade
hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2020

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	5
3. Sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma analüüs standardite lõikes.....	14
3.1 Õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele	14
3.2 Õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad	26
3.3 Õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad	30
3.4 Õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik.....	32
3.5 Hindamiskomisjoni peamised järeldused ja osahinnangud.....	34
Kokkuvõttev tabel: hindamiskomisjoni osahinnangud standardite lõikes	35
4. Lastehoiu ja teenused noortele õppekavarühma analüüs standardite lõikes.....	38
4.1 Õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele	38
4.2 Õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad	46
4.3 Õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad	50
4.4 Õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik.....	52
4.5 Hindamiskomisjoni peamised järeldused ja osahinnangud.....	54
Kokkuvõttev tabel: hindamiskomisjoni osahinnangud standardite lõikes	56

Lühendid

HKHK – Haapsalu Kutsehariduskeskus

HT – hooldustöö eriala

LH – lapsehoidja eriala

LHTN – lastehoid ja teenused noortele õppekavarühm

OSKA – tööjõuvajaduse seire ja prognoosisüsteem

RKT – riiklik koolitustellimus

STN – sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühm

TJ – tegevusjuhendaja eriala

ÕKR – õppekavarühm

ÄTO – äriteenuste osakond

1. Sissejuhatus

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (edaspidi EKKA) viib kutseõpet pakkuva õppeasutuse (edaspidi *kooli*) tähtajalise õppeõigusega õppekavarühmas (edaspidi *ÕKR*) läbi kordushindamise.

Kordushindamise käigus hinnatakse õppekavades sätestatud õpiväljundite saavutatavust ja vastavust kutseharidusstandardi nõuetele; õppekavade rakendamise tulemuslikkust, kvalifikatsiooninõuetele vastavate õppekasvatusala töötajate piisavust õppe läbiviimiseks; vajalike ressursside piisavust, õppe jätkusuutlikkust ja otstarbekust.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning tuua analüüsi põhjal välja õppekavarühma õppekavade tugevused ja parendusvaldkonnad standardite lõikes ning soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüsi aruanne, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed.

Hindamiskomisjon analüüsib õppe nõuetele vastavust nelja standardi lõikes:

- 1) õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele;
- 2) õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad;
- 3) õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad;
- 4) õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik.

Hindamiskomisjon annab analüüsi põhjal iga standardi nõuete täitmise kohta hinnangu (edaspidi *osahinnang*):

- 1) vastab nõutavale tasemele;
- 2) vastab osaliselt nõutavale tasemele;
- 3) ei vasta nõutavale tasemele.

EKKA moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Sirje Rekkor	kutseõppe ekspert, Tallinna Ülikool, komisjoni esimees
Tiia Bach	kutseõppe ekspert, Haridus- ja Noorteamet, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, komisjoni sekretär
Andra Õismaa	tööandjate esindaja, AS Medicum
Stina Siem	tööandjate esindaja, Tallinna Tugikeskus Juks

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kordushindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Koostöös kooliga koostati esialgne külastuskava. Komisjoni liikmed leppisid õppekavarühma eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks. Samuti palus komisjon enne külastust koolil täpsustada ja täiendada eneseanalüüsis esitatud informatsiooni ning koostati ka loetelu täiendavatest dokumentidest, millega sooviti külastuse ajal tutvuda. Kool esitas täiendava informatsiooni elektrooniliselt.

Komisjon viis läbi kahepäevase hindamiskülastuse. Esimesel päeval, 13. oktoobril 2020, vestles komisjon erinevate gruppidega Haapsalu Kutseharidusekeskuses kohapeal. Teisel päeval, 14. oktoobril, viidi kõik vestlused läbi virtuaalselt. COVID-19 pandeemiast tulenevate piirangute tõttu ei olnud komisjonil võimalik külastada ühtegi praktikakohta. Küll aga vesteldi mitme praktikajuhendajaga teisel päeval. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega.

Täname kooli täiendava informatsiooni esitamise eest enne külastust ning külastuse suurepärase ettevalmistuse ja korralduse eest. Vestlustes osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Külastus ja vestlused kulgesid meeldivas õhkkonnas.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes. Hindamiskomisjon analüüsis standardite lõikes õppekavarühmas õppe nõuetele vastavust ning andis soovitusel parendustegevusteks. Analüüsi põhjal hindas komisjon õppe vastavust standardite nõuetele ja andis vastavad osahinnangud. Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli kommentaare.

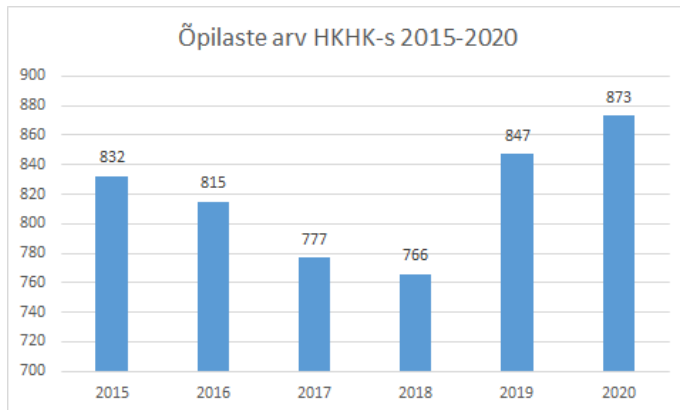
Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 29.11.2020.

2. Üldosa

Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused, arengukava peamised eesmärgid

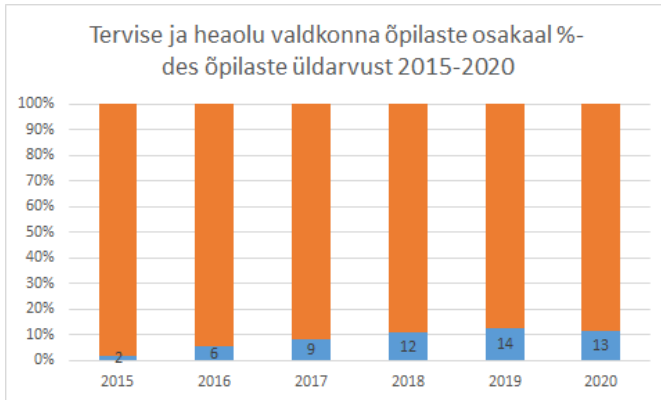
Kutsekool on tegutsenud regioonis 31 aastat, Haapsalus alates 2005. aastast. Kooli põhiprotsessiks on kutsealase taseme- ja täiendusõppe korraldamine, kooli võtmeklientideks on õppijad ja tööandjad. Kooli tegutsemise aluseks on põhimäärus ja arengukava.

Haapsalu Kutsehariduskeskuse (HKHK) areng viimase 6 aasta jooksul on olnud stabiilne. Õppekompleks on laienenud ja renoveeritud ning õppijate arv on kõikunud vahemikus 700 - 800 õppijat (joonis 1). Suurenenud on kutseõppe erialadel õppijate ja vähenenud kutsekeskhariduse õppekavadel õppijate arv. Täiskasvanute täienduskoolituses on viimasel kolmel aastal osalenud ligikaudu 750 õppijat. 2019. aasta õpilaste arvu tõusu tingis Haapsalu Täiskasvanute Gümnaasiumi liitmine HKHKga.

Joonis 1. Õpilaste arv Haapsalu Kutsehariduskeskuses 2015 – 2020.

Kutseõppe toimub HKHK-s 12 õppekavarühmas. Õpetatavaid erialasid on koolis kokku ca 30. Analüüsitavares õpperühmades õppis seisuga 1. juuni 2020 94 õpilast, mis moodustab ligikaudu 13% kogu kooli õpilaste arvust (joonis 2). Seisuga 10.10. 2020 õpib kooli andmetel õppekavarühmas sotsiaaltöö ja nõustamise 75, lastehoid ja teenused noortele 11 õpilast, analüüsitavares õppekavarühmades kokku 86 õpilast. Viimastel aastatel on suurenenud töökohapõhise õppe osatähtsus 2015/16 õppeaasta 6,5%-lt 2017/18 19,5%-le (Haridussilma andmed), mis ei ole viimastel õppeaastatel langenud. Analüüsitavares õppekavarühmades pakutakse töökohapõhist õpet kõigil kolmel erialal, nii tegevusjuhendaja ja hooldustöötaja kui ka lapsehoidja erialal.

Joonis 2. Tervise ja heaolu valdkonna õpilaste osakaal %-des õpilaste üldarvust 2015-2020.

Õppetöö toetamiseks osutab kool õpilastele õppe-, psühholoogilise ja sotsiaalnõustamise teenust, aga ka kutse- ja karjäärinõustamist.

Kooli 2015. aastal läbi viidud sisehindamise tulemustest ja Elukestva Õppe Strateegia 2020 strateegilisest eesmärgist lähtudes seadis kool **aastateks 2016-2020** uue arengukava koostamise käigus rida uusi arengueesmärke ja meetmeid kooli jätkusuutlikuks arenguks.

HKHK missioon on inimeste kutsealane koolitamine nende edukaks toimetulekuks tööelus ja elukestvas õppes.

HKHK visioon 2020 Haapsalu Kutsehariduskeskus on:

- omanäoline, hea mainega ja parima kvaliteedi nimel edasipürgiv uuendusmeelne kutseõppeasutus, milles õpetatav erialade valik on kooskõlas tööturu vajadustega;
- saavutanud tuntuse ja tunnustatuse Eesti ettevõtete seas kui kool, kelle lõpetajad on alati kindla kvaliteedimärgiga;
- on rahvusvaheliselt tuntud kui kool, mille kogemusi levitatakse ka Euroopa teistes kutsekoolides.

HKHK väärtused: hoolivus, koostöö, professionaalsus, õppijakesksus, areng, avatus ja rõõm.

HKHK arengukava 2016-2020 strateegilised eesmärgid on:

- uuendusmeelne ja väärtustel põhinev juhtimine;
- muutunud ja uuenenud õpikäsitlusest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus;
- õppijakesksed õppetööd toetavad õpiabi- ja tugiteenused õpiväljundite saavutamiseks ning õppes osalemise kasvuks;
- mitmekesine huvitegevus ja teotahteline õpilasomavalitsus;
- professionaalne, väärtusi hindav ja motiveeritud töötajaskond;
- kool on hinnatud koostööpartner regiooni ja kutsehariduse arendamisel.

Strateegiliste eesmärkide elluviimiseks on Haapsalu Kutsehariduskeskuse arengukava 2016-2020 lisaks nii kooli kui õppekavarühmade tegevuskavad koos tulemusnäitajatega.

Hindamise ajal toimusid ettevalmistused uueks arengukava perioodiks 2021-2023.

Tervise ja heaolu valdkonna arengustrateegia aastateks 2018–2020

Lisaks kooli arengukavale koostati peale 2017. aasta toimunud hindamist tervise ja heaolu valdkonna arengustrateegia aastateks 2018-2010, kuna lastehoid ja teenuste noortele ÕKR eesmärgid ei olnud kooli arengukavas selgelt kirjeldatud. Arengustrateegias käsitletakse koos mõlemat hinnatavat õppekavarühma ning selles on toodud **strateegilised eesmärgid** järgnevalt:

Juhtimine ja eestvedamine

Strateegiline eesmärk: Õppekavarühma juhtimine lähtub strateegilise juhtimise põhimõtetest ning tagab õppe- ja kasvatusprotsessi kvaliteedi parimal moel.

Õppe- ja kasvatusprotsess

Strateegiline eesmärk: Muutunud ja uuenenud õpikäsitlusest lähtuv õppe- ja kasvatustegevus

Alaesmärk 1: *Õppekavaarendus lähtub regiooni hoolekande- ja tervishoiuasutuste ning lapsehoiuteenuse osutamise vajadusest ning OSKA raporti suunistest.*

Alaesmärk 2: *Õppijakeskse õppe- ja kasvatusprotsessi rakendamine õppija arengu tagamiseks ja õpiväljundite saavutamiseks*

Alaesmärk 3: *Töökohapõhise õppe ja praktikakorralduse arendamine õppijate erialaste kompetentside saavutamiseks tööturu vajadustele vastavalt*

Alaesmärk 4: *Õpiabi ja nõustamisteenuste mitmekesistamine ja õppijate vajadusest lähtuv osutamine õppetöös osalemise toetamiseks.*

Personali arendamine

Strateegiline eesmärk: Töötajate teadmiste ja oskuste järjepidev ning süsteemne arendamine nende professionaalsuse ja motivatsiooni kasvuks.

Koostöö huvigruppidega

Strateegiline eesmärk: Koostöö arendamine tervise ja heaolu valdkonna ettevõtetega ning teiste sotsiaalsete partneritega.

Ressursside juhtimine

Strateegiline eesmärk: Ressursside tagamine tervise ja heaoluvaldkonna arengueesmärkide ja õppetöö läbiviimise ning õpiväljundite saavutamiseks võimalikult parimal moel

Õppekavarühmade statistilised andmed

Tabel 1. Ülevaade õppekavarühmade õppekavadest

Õppekavarühm	Õppekava nimetus	Kvalifikatsioonitase esmaõpe/jätkuõpe	kood EHISes	maht (EKAP)	Rakendamise aasta	Õppevorm /id	link õppekavale ja moodulite rakendus-kavadele	Õppekava juht
Sotsiaaltöö ja nõustamine	Hooldustöötaja	Tase 3, esmaõpe	170478	60	Õppekava rakendatud 2019/20 (õpe koolis alates 2017/18)	Mittestatsionaarne koolipõhine ja töökohapõhine õpe	õppekava	M.Möll
	Hooldustöötaja	Tase 4, esmaõpe	134903	120	Õppekava rakendatud 2019/20 (õpe koolis alates 2012/13)	Statsionaarne koolipõhine õpe	õppekava	M.Möll
	Tegevusjuhendaja	Tase 4, esmaõpe	194137	60	Õppekava rakendatud 2017/18	Statsionaarne kooli- ja töökohapõhine õpe	õppekava	M.Möll
Lastehoid ja teenused noortele	Lapsehoidja	Tase 4, esmaõpe	138557	60	Alates 2015	Töökohapõhine õpe	õppekava	M.Möll

Allikas: Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanne.

Tabel 2. Ülevaade õppekavarühmade õppekavadel õppijatest aastatel 2017-2020

Õppekava nimetus, tase ja grupitähis	alustamise õppeaasta	alustas (arv)	lõpetamise aasta	lõpetas (arv)	õpib seisuga 10.10.2020	lõpetanute osakaal %
Hooldustöötaja*, tase 3 (HTT17)	2017/18	17	2018	17		100%
Hooldustöötaja*, tase 3 (HTT17b)	2017/18	11	2019	8		73%

Kutseõppe õppekavarühma kordushindamise hindamisaruanne

Hooldustöötaja, tase 3 (HT17)	2017/18	14	2018	7		50%
Hooldustöötaja, tase 3 (HT18)	2018/19	17	2019	12		71%
Hooldustöötaja*, tase 3 (HTT18)	2018/19	12	2019	11		92%
Hooldustöötaja*, tase 3 (HTT18b)	2018/19	18	2019	15		83%
Hooldustöötaja*, tase 3 (HTT19)	2019/20	14	2020	14		100%
Hooldustöötaja, tase 3 (HT19a)	2019/20	19	2020	13		68%
Hooldustöötaja, tase 4 (HT19B)	2019/20	11	2021		8	
Hooldustöötaja, tase 3 (HT20)	2020/21	19	2021		18	
Hooldustöötaja*, tase 3 (HTT20)	2020/21	18	2021		18	
Kokku hooldustöö õpilaste arv 2017-2020		170**		97	44	80% keskmine **
Tegevusjuhendaja, tase 4 (TJ17)	2017/18	23	2019	18		78%
Tegevusjuhendaja, tase 4 (TJ18)	2018/19	27	2020	24		89%
Tegevusjuhendaja*, tase 4 (TTJ19)	2019/20	15	2020	14		93%
Tegevusjuhendaja, tase 4 (TJ19)	2019/20	26	2021		22	
Tegevusjuhendaja*, tase 4 (TTJ20)	2020/21	9	2021		9	
Kokku tegevusjuhendaja õpilaste arv 2017-2020		100		56	31	87% keskmine **
Lapsehoidja*, tase 4 (LH17)	2017/18	22	2018	19		86%
Lapsehoidja*, tase 4 (LH18)	2018/19	18	2019	18		100%
Lapsehoidja*, tase 4 (LH19)	2019/20	18	2020	18		100%
Lapsehoidja*, tase 4 (LH20)	2020/21	11	2021		11	
Kokku lapsehoidja õpilaste arv 2017-2020		69		55	11	95% Keskmine

*tähistatud töökohapõhised õppegrupid;

**tähistatud hindamiskomisjoni poolt korrigeeritud arvud

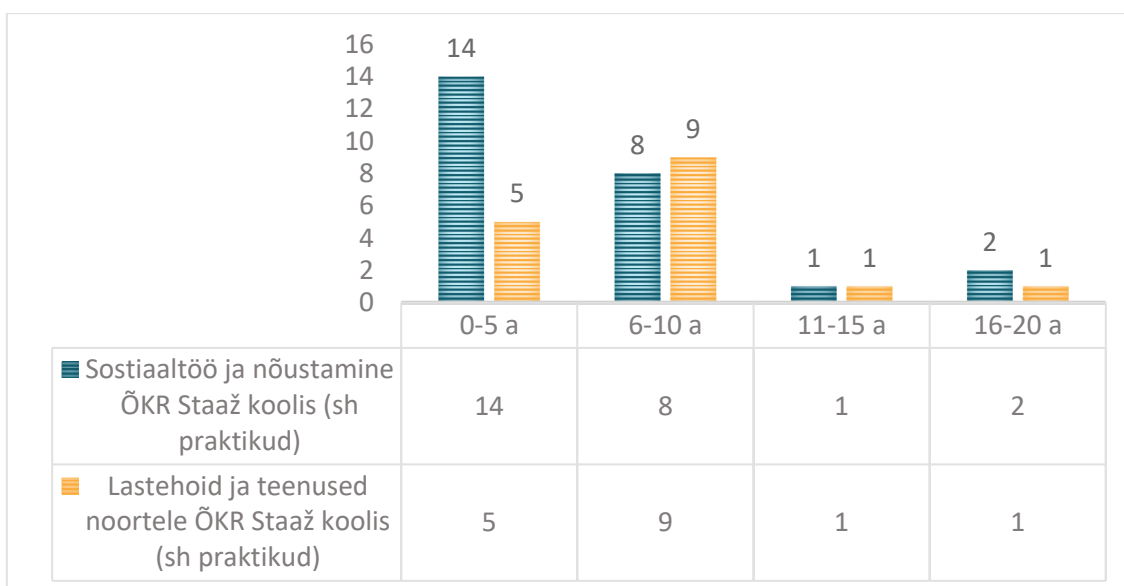
Allikas: Kooli esitatud täiendavad andmed.

Tabel 3. Ülevaade õppekavariühmade õpetajatest

Õppekavariühm	Õpetajate arv kokku, k.a praktikud (sh kutsequalifikatsiooniga õpetajate arv)	Lepingu liik	
Sotsiaaltöö ja nõustamine	25 (13)	Töölepinguga	12
		VÕS lepinguga (sh üks koostöölepingu alusel)	13
Lastehoid ja teenused noortele	16 (8)	Töölepinguga	9
		VÕS lepinguga	7

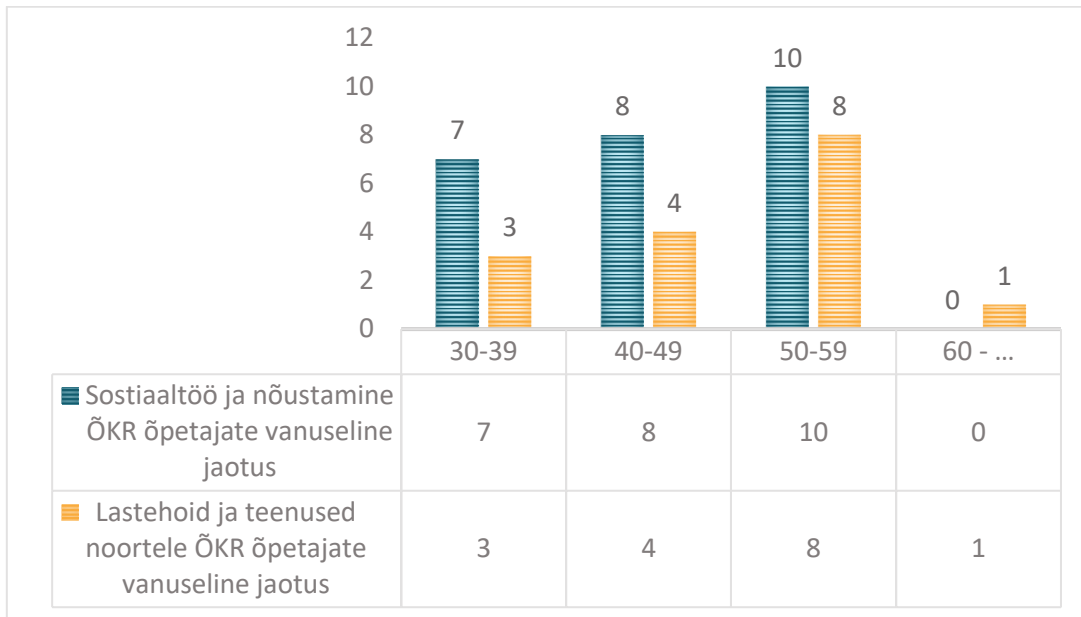
Allikas: Kooli esitatud täiendavate andmete põhjal.

Graafik 1. Sotsiaaltöö ja nõustamise ÕKR ning lastehoid ja teenused noortele ÕKR õpetajate staaž koolis (sh praktikud)

Allikas: Kooli esitatud täiendavate andmete põhjal.

Graafik 2. Sotsiaaltöö ja nõustamise ÕKR ning lastehoid ja teenused noortele ÕKR õpetajate vanuseline jaotus (sh praktikud)

Allikas: Kooli esitatud täiendavate andmete põhjal.

Tabel 4. Ülevaade õppekavarühmade täienduskoolitustest aastatel 2017–2020

2017	Sihtrühm	Õppekavarühm kutsestandardi alusel	Toimumise aeg	Maht	Alustas	Lõpetajate arv
Ennast ja abivajajat säästev ergonoomika rasketes ja keerulistes situatsioonides	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	02.11-08.11.2017	20	10	10
Täienduskoolitus hooldustöötajatele vananemine, eaka ja surija hooldus	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	07.11-30.11.2017	30	10	9
Sotsiaaltöö ja nõustamine	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	17.03-09.06.2017	65	13	12
Ennast ja abivajajat säästev ergonoomika ja abivahendite kasutamine inimese hoolduses	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	23.03-08.04.2017	40	13	13

Kutseõppe õppekavarühma kordushindamise hindamisaruanne

2018	Sihtrühm		Toimumise aeg	Maht	Alustas	Lõpetajate arv
Hooldustöötaja täienduskoolitus- esmaabi andmine spetsiifiliste abivahendite ja ravimiteta patsiendile	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	27.03.-03.04.2018	20	17	14
Täienduskoolitus hooldustöötajatele- vananemine, eaka ja surija hooldus	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	19.11.-07.12.2018	30	10	10
2019	Sihtrühm		Toimumise aeg	Maht	Alustas	Lõpetajate arv
Esmaabikursus lapsehoidjale ja hooldustöötajale	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine; lastehoid ja teenused noortele	05.03.-12.03.2019	20	13	13
Jalgade ja käte hooldus eakale ja puudega abivajajale	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	07.03.-06.06.2019	65	10	9
Hooldustöötaja täienduskoolitus- esmaabi andmine patsiendile ilma spetsiifiliste abivahendite ja ravimiteta	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	19.03.-22.03.2019	20	12	12
Surma ja leina teemadega toimetulek abistavas ametis	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	23.04.-24.04.2019	20	14	13
Täienduskoolitus sotsiaalhoolekande töötajatele	Haapsalu Sotsiaalmaja töötajad	Sotsiaaltöö ja nõustamine	15.10.2019-31.10.2020	116	12	
Esmaabikursus lapsehoidjale ja hooldustöötajale	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine; lastehoid ja teenused noortele	29.10.-05.11.2019	20	10	10
Ennast ja abivajajat säästev ergonoomika rasketes ja keerulistes situatsioonides	RKT koolituste sihtrühm. Isikud, kes vajavad õpet tööalaselt	Sotsiaaltöö ja nõustamine	31.10.-06.11.2019	20	14	14

Allikas: Õppekavarühmade eneseanalüüsi aruanne.

Ülevaade eelmise hindamise põhjal õppekavarühmades ellu viidud muudatustest

2017. aastal HKHK mõlemas hinnatavas õppekavarühmas läbi viidud hindamise tulemusel tegi hindamiskomisjon mõlema õppekavarühma osas koolile mitmeid soovitusi. Olulisemad komisjoni soovitusid ning kooli ellu viidud parendustegevused on alljärgnevad:

- 1) Mõlemas õppekavarühmas viia läbi töökohapõhise õppe ja koolipõhise õppe praktikakohtade eelhindamine ning hinnata nende sobivust õpiväljundite saavutamiseks.
Praktikakohtade eelhindamise süsteem on loodud. Hindamine läbi viidud kõigis praktikaettevõtetes perioodil 2017-2020.
- 2) Mõlemas õppekavarühmas koostada õppekavarühma pikaajaline strateegiline plaan, mis seob tervikuks õppeprotsessi, personalijuhtimise, kommunikatsiooni ja ressursside osa.
Koostatud on tervise ja heaolu valdkonna arengustrateegia aastateks 2018-2020, mis sisaldab hetkeolukorra analüüsi, strateegilisi eesmärke valdkonna juhtimise, õppe- ja kasvatustöö, personali, ressursside ning huvigruppidega koostöö kohta ning elluviidavaid tegevusi. Strateegia on kooskõlastatud kooli nõukoguga.
- 3) Mõlemas õppekavarühmas koguda õppekavarühma töötajatelt, tööandjatel ja vilistlastelt dokumenteeritult ja regulaarselt tagasisidet.
Tagasisidet erinevatelt osapooltelt – õppijatel, õpetajatelt, tööandjatel, vilistlastelt, ja ettevõtete praktikajuhendajatelt – kogutakse regulaarselt. Kogutud tagasiside on osaliselt dokumenteeritud (kohtumiste/ümarlaudade memod, protokollid). Tagasisidet saadakse ka erinevate mitteformaalsete vestluste käigus nt tööandjatega, mida ei protokollita. Tagasisidega on arvestatud õppekavade ja õppe-kasvatusprotsessi arendamisel.
- 4) Sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühmas: lähtudes 1.1.2020 jõustuvatest sotsiaalhoolekande seaduse § 22 lg 4 ja § 86 lg 2 kirjeldatud nõuetest hooldustöötajatele koostada koostöös tööandjatega asjakohane koolitusvajaduse analüüs ning kavandada vajalikud tasemeõppe- ja täienduskoolitused. Lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmas koostada koostöös tööandjatega asjakohane koolitusvajaduse analüüs kooli toimepiirkonnas.
Koolitusvajaduse analüüs on läbi viidud, lähtudes mh 2016.a. koostatud tööjõuvajaduse ja seire prognoosisüsteemi OSKA sotsiaaltöö valdkonna uuringu raportist (2016).
- 5) Täiendada lastehoid ja teenused noortele õppekavarühma õppekeskkonda vajalike õppevahenditega lapsehoidja eriala õpiväljundite saavutamiseks.
Eriala õppe läbiviimiseks vajalikud õppevahendid on soetatud, lähtudes nii õppijate kui õpetajate ettepanekutest.

3. Sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma analüüs standardite lõikes

Hindamise aluseks olevad standardid:

1. õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele;
2. õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad;
3. õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad;
4. õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik.

3.1 Õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele

Hindamiskriteeriumid:

1. õppekava on koosõlas kutseharidusstandardi ning (nende olemasolul) teiste kutseala reguleerivate riiklike ja/või rahvusvaheliste õigusaktide nõuetele;
2. õppekava õpiväljundid on vastavuses tööturul vajatavate kompetentsidega ning (selle olemasolul) vastava kvalifikatsioonitaseme kutsestandardiga;
3. õppekava maht, põhi- ja valikõpingute moodulite osakaal, praktilise töö ja praktika ning iseseisva töö osakaal ning õppevormid on asjakohased ja toetavad õpiväljundite saavutamist;
4. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktika korraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
5. õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on sidusad ja toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Analüüs

Õppekavade koosõla kutseharidusstandardi jt õigusaktidega

ÕKR õppekavad „Hooldustöötaja, tase 3,“ „Hooldustöötaja, tase 4“ ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ vastavad kutseharidusstandardile ja on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS).

Õppekava „Hooldustöötaja, tase 3“ õpiväljundid ja neist tulenevad moodulite õpiväljundid vastavad kutseharidusstandardis toodud 3. taseme kutseõppe õpiväljunditele, õppekavade „Hooldustöötaja, tase 4“ ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ õpiväljundid ja neist tulenevad moodulite õpiväljundid kutseharidusstandardis toodud 4. taseme kutseõppe õpiväljunditele tagades nende saavutamise, sh kutse- ja erialased teadmised, kutse- ja erialased oskused ning iseseisvuse ja vastavuse ulatus, õpipädevus, suhtluspädevus, enesemääratluspädevus, tegevuspädevus, infotehnoloogiline pädevus, algatusvõime ja ettevõtlikkuspädevus.

Kõik hindamisperioodil rakendatud täienduskoolituse õppekavad on koostatud lähtuvalt täienduskoolituse standardist (RT I, 11.11.2016, 2) ning on saanud riikliku koolitustellimuse (RKT).

Õppekavade õpiväljundid

Hooldustöötaja eriala õppekavade aluseks olevad kutsestandardeid „Hooldustöötaja, tase 3“ ja „Hooldustöötaja, tase 4“ pikendati seoses kehtivusaja lõppemisega 2019. aastal (pikendatud kutsestandardid kehtivad alates 18.12.2019). Seoses Kutsestandardi lisa 2 asendamisega uuega (varem „Arvuti kasutamise oskused“, nüüd „Digioskused“) muutus osa kutset läbiva kompetentsi tegevusnäitajaid. Õppekava analüüs näitab, et „Hooldustöötaja, tase 3“ õppekava kohustuslike põhiõpingute moodulite õpiväljundid on kutsestandardi kompetentsusnõuetega kooskõlas, sõnastatud selgelt ja detailselt. Õppekaval „Hooldustöötaja, tase 4“ toimub hindamise ajal veel õpe 2015.a. kehtima hakanud kutsestandardi „Hooldustöötaja, tase 4“ alusel, kuna viimane vastuvõtt sellele õppekavale oli 2019.a. enne uuendatud kutsestandardi kehtestamist ning õppegrupp lõpetab 2021. aastal. Õppekava „Hooldustöötaja, tase 4“ vastavusse viimisega uuendatud kutsestandardiga on alustatud, kuid ei ole hindamise ajaks lõpule viidu ja, õpet uuendatud õppekaval planeeritakse alustada 2021.aastal.

Õppekava „Tegevusjuhendaja, tase 4“ aluseks olevat kutsestandardit on uuendatud ja muudetud, kutsestandard „Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialist, tase 4“ kehtib alates 01.01.2020. Uuendamise käigus muutus kutsestandardis kutsenimetus ja struktuur. Kutsestandard võimaldab spetsialiseeruda tööle intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanu, söltuvushäirega isiku, abivajadusega (tervisest tuleneva erivajadusega) lapse, toimetulekuraskustes isiku, rahvusvahelise kaitse saaja, väärkoheldud isiku või toimetulekuraskustes perega ning kutsekvalifikatsiooninõuetele vastamise tõendamisel tuleb tõendada ka vähemalt üks spetsialiseerumisega seotud kompetents. Õppekava „Tegevusjuhendaja, tase 4“ on kuue kuu jooksul peale kutsestandardi kehtestamist selle kompetentsusnõuetega vastavusse viidud. Õppekava kohustuslike põhiõpingute moodulite õpiväljundid on vastavuses kutsestandardi kohustuslike kompetentsidega, sõnastatud arusaadavalt ja detailselt. Õppekava toetab kutsestandardis toodud spetsialiseerumisega „Töö intellektihäire ja vaimse tervise probleemidega täiskasvanuga“ seotud kompetentside omandamist. Nende omandamist toetavad kohustuslike põhiõpingute moodulid, nt moodul 1 „Kliendi sotsiaalsete oskuste arendamine“ (10 EKAP); moodul 2 „Kliendi tegevusvõime arendamine, säilitamine ja toetamine“ (17 EKAP), moodul 3 „Kliendi juhendamine ja toetamine igapäevaelu toimingutes ja vabaaja tegevustes“ (12 EKAP), moodul 5 „Kliendi toetamine õppimisel ja töötamisel“ (3 EKAP) ja nende süvendatud omandamist kaks valikõpingute moodulit: „Dementsusega inimese toimetuleku toetamine“ (5 EKAP) ja „Digiajastu tehnoloogiate kasutamine õppimises ja erialases arengus“ (2 EKAP).

Valikõpingute moodulid on õppekavasse võetud lähtuvalt koostööpartnerite tagasisidest ja vajadustest ning õppijate ja õpetajate tagasisidest. Valikõpingute maht õppekavades („Hooldustöötaja, tase 3“ 15%, „Hooldustöötaja, tase 4“ 22,5% ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ 15% õppekava mahust) vastab kutseharidusstandardi nõuetele. Valikõpingute valimine toimub Haapsalu Kutsehariduskeskuse õppekorralduseeskirjas sätestatud tingimustel. „Hooldustöötaja, tase 3“ õppekavas on valikõpinguid 23 EKAP mahus, millest saab valida 9 EKAP. Tööandjate (nt, SA Läänemaa Haigla, AS Hoolekandeteenused, AS Lihula Südamekodu, Haapsalu Sotsiaalmaja) tagasisidest ja ootustest lähtuvalt on õppekavasse lülitatud näiteks valikmoodulid „Töö eakatega ja aktiveerivad tegevused“ (7 EKAP), „Aktiveerivad tegevused“ (3 EKAP), „Hooldus erinevate haiguste korral“ (7 EKAP); õppijate ja õpetajate tagasisidest lähtuvalt on lisatud valikmoodulid „Käte ja jalgade hooldus eakale ja puudega kliendile“ (1 EKAP), „Sündmuste korraldus hooldusasutuses“ (1 EKAP), „Eneseabi töökeskkonnas“ (2 EKAP). Õppekavasse lülitatud valikõpingute moodulitega määratud õpiväljundid toetavad ja laiendavad kutseoskusi. „Tegevusjuhendaja, tase 4“ õppekavas on valikmooduleid 14 EKAP mahus, millest saab valida 9 EKAP. Vastavalt ettevõtete vajadustele on õppekavasse lülitatud valikmoodulid „Dementsusega inimese toimetuleku toetamine“ (5 EKAP) ja „Autismispektrihäirega

inimese toetamine“ (5 EKAP). Lähtuvalt õppijate tagasisidest ja vajadustest on õppekavas valikmoodulid „Võõrkeel (vene keel)“ mahus 2 EKAP ning „Digiajastu tehnoloogiate kasutamine õppimises ja erialases arengus“ mahus 2 EKAP. Õpilasel on võimalik valida valikmooduleid ka teistest kooli õppekavadest või teisest koolist moodulite raames, mis toetavad erialaõpinguid. „Tegevusjuhendaja, tase 4“ õppekava valikõpingute moodulitega määratud õpiväljundid toetavad ja laiendavad kutseoskusi (2 valikmoodulit) või toetavad võtmepädevuste omandamist (2 valikmoodulit). Kool teeb õpilasele omapoolse ettepaneku valikmoodulite osas, õppija valib valikõpingute moodulid oma süvendatud huvi ja edasist tööalast tegevust silmas pidades.

Vestluste põhjal õpetajate, õpilaste, vilistlaste ja tööandjatega on ÕKR õppekavadesse lülitatud valikõpingutega rahul kõik osapooled.

2020. aastal muutunud olukord tõi tööandjate poolt vajaduse hooldustöötaja õppekava valikõpingutesse lisada näiteks kaitsevahendite kasutamise, enesekaitse nakkusohu korral alase õppe ning õppekavarühmas on plaanis õppekavadesse lülitada vastavad valikmoodulid.

ÕKR on valmis paindlikult reageerima tekkinud kriisilukorrale valdkonnas. ÕKR eneseanalüüsi ja vestluse põhjal koostööpartneritega on koostöös Haapsalu Linnavalitsuse ja Haapsalu Sotsiaalmajaga planeeritud koostada uued väiksema mahuga õppekava asendushooldajate reservi ettevalmistamiseks kriisiperioodiks. Samuti planeeritakse ÕKRs koostöös tööandjate ja Sotsiaalkindlustusametiga õppekava valmistamiseks ette töötajaid tööks raske ja agressiivse kliendiga.

Sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma täienduskoolituse õppekavad on vastavuses tööturul vajataivate kompetentsidega. ÕKR eneseanalüüsi ning vestluste põhjal täienduskoolituse juhi ja koostööpartneritega on täienduskoolituse uute õppekavade koostamine lähtunud koolitusvajaduste kaardistamise tulemustest. Vahemikus 2017-2020 on ÕKR eneseanalüüsi põhjal koolitusjuhi eestvedamisel, kes on kaasanud ettevõtete jt huvigruppide esindajaid, äriteenuste osakonna (edaspidi *ÄTO*) juhatajat ja kutseõpetajaid, koostatud kümme riikliku koolitustellimuse saanud täienduskoolituse õppekava. Vestlusest koolitusjuhiga selgus, et osa õppekavu on koostatud konkreetse asutuse vajadust silmas pidades ja nendega tihedas koostöös (nt, Haapsalu Sotsiaalmaja, Uuemõisa Kodu). Kooli eneseanalüüsi põhjal on valdav osa koostatud täienduskoolituse õppekavadest saanud riikliku koolitustellimuse (edaspidi *RKT*) ja rakendunud, osa ka korduvalt. Kolme õppekava rakendamine on seoses pandeemiaga 2020. a. kevadel peatatud või edasi lükatud, kuid koolitused on planeeritud olukorra paranemisel läbi viia. Kooli eneseanalüüsi põhjal ja vestlusest koolitusjuhiga selgus, et koostatud on täienduskoolituse õppekavu, mis pole seni aga RKTd saanud ja on parendusprotsessis. Täienduskoolituse nõudlus ja pakkumine on koolitusjuhi hinnangul üldiselt tasakaalus, pigem ületab nõudlus praegu pakkumise, mille peamiseks põhjuseks on spetsialistidest õpetajate töökoormus, teiste regiooni vastava valdkonna spetsialistide kaasamise võimalused koolitajatena ja RKT koolitustel koolitamise madalad tunnitasad.

Õppevormid, õppekavade maht, moodulite ja praktika ning praktilise töö osakaal õppekavades

Õppekavade põhjal on ÕKR asjakohaselt eristanud „Hooldustöötaja, tase 3“ ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ õppekavade rakendamiseks kaks sihtrühma ja vastavalt neile valinud sobiva, kas töökohapõhise või koolipõhise, statsionaarse või mittestatsionaarse õppevormi. Näiteks, „Hooldustöötaja, tase 3“ töökohapõhise õppe sihtrühmaks on töötavad erialase tasemehariduseta inimesed, koolipõhise mittestatsionaarse õppe sihtrühmaks aga inimesed, kes soovivad omandada uut eriala, vahetada elukutset või omandada, töötades jätkuvalt muus valdkonnas, tasemeharidust. „Hooldustöötaja, tase 4“ õppekava sihtrühm on varasemalt „Hooldustöötaja, tase 3“ õppekava läbinud.

Õppekavade „Hooldustöötaja, tase 3“, maht 60 EKAP ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ maht 60 EKAP võimaldab saavutada kutsestandardites toodud kompetentsid ning vastab tööandjate ja õppijate sihtrühmade vajadustele ja ootustele.

Praktika on õppekavades lõimitud põhiõpingute ja valikõpingute moodulitesse, välja arvatud õppekavas „Tegevusjuhendaja, tase 4“. Õppekavas „Hooldustöötaja, tase 3“ on see lõimitud kolmes põhiõpingute moodulis („Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine“, 30 EKAP, sh praktika 24 EKAP; „Majapidamistöörde korraldamine“, 13 EKAP, sh praktika 10 EKAP; „Esmabi andmine“, 5 EKAP, sh praktika 3 EKAP). Praktika on lõimitud ka kahes valikõpingute moodulis seitsmest („Töö eakatega ja aktiveerivad tegevused“, maht 7 EKAP, sh praktika 5,5 EKAP, ja „Hooldus erinevate haiguste korral“, maht 7 EKAP, sh praktika 5 EKAP). Õppekavas „Hooldustöötaja, tase 4“ on eraldi moodul „Praktika“ mahuga 30 EKAP. Õppekavas „Tegevusjuhendaja, tase 4“ on praktika lõimitud viies põhiõpingute moodulis kuuest (ei ole lõimitud moodulis „Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused“, 6 EKAP), kokku mahus 15 EKAP.

Õppekava „Hooldustöötaja, tase 3“ moodulite rakenduskava analüüsist selgus, et selgelt on eristatud töökohapõhise ja mittestatsionaarse koolipõhise õppe rakendamine. Moodulite rakenduskavades on välja toodud töökohapõhise ja koolipõhise õppevormi erisused põhiõpingute moodulite praktika mahtudes ja tundide jaotuses. Näiteks, põhiõpingute moodulis „Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine“ (maht 30 EKAP) moodustab koolipõhise õppetöö korral praktika 10 EKAP ja töökohapõhise õppe korral vähemalt 2/3 mooduli mahust ehk 20 EKAP. Tunnijaotuses on töökohapõhises õppes auditoorne töö 78 tundi, iseseisev töö 78 tundi ja praktika 624 tundi, mittestatsionaarses koolipõhises õppes auditoorne töö 182 tundi, iseseisev töö 338 tundi ja praktika 260 tundi. Kokku on rakenduskavade järgi praktika maht töökohapõhise õppe puhul, juhul kui õppija valib ühe eelnimetatud kahest valikõpingute moodulist, vähemalt 43 EKAP ehk 72,5% õppekava mahust. Moodulite rakenduskavades ei ole kontaktõppes (õppekavas nimetus „Teoreetiline töö“) eristatud teooriaõppe ja praktilise töö mahtu õppekeskkonnas.

Õppekava „Tegevusjuhendaja, tase 4“ moodulite rakenduskavade analüüsist nähtub, et kui õppekavas on toodud, et seda rakendatakse statsionaarses (töökohapõhine õpe) ja mittestatsionaarses (koolipõhine õpe) õppevormis, siis moodulite rakenduskavades on märgitud õppevormina statsionaarne koolipõhine ja statsionaarne töökohapõhine õpe (moodulite 1–3 rakenduskavad) või statsionaarne koolipõhine õpe (moodulite 4–6 ja valikmoodulite rakenduskavad). Moodulite rakenduskavades ei ilmne, kuidas jaguneb õpe, sh praktika, töökohapõhise õppevormi puhul. Moodulite rakenduskavades on õppetöö jaotatud teoreetiliseks tööks, praktikaks ja iseseivaks tööks ega ole eristatud praktilise töö mahtu õppekeskkonnas. Iseseisva töö maht on moodulite rakenduskavades kokku 31 EKAP (52%), mis vastab mittestatsionaarsele õppevormile.

Õppekavade mahud, struktuur, samuti moodulite mahud, teooriaõppe ning praktika mahud ja osakaalud moodulites on läbi arutatud ja ühtlustatud neid õppekavu rakendavate õppeasutuste koostöös. Näiteks, „Tegevusjuhendaja, tase 4“ õppekava koostöös Järvamaa Kutsehariduskeskuse, Kuressaare Ametikooli, Pärnumaa Kutsehariduskeskuse, Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooliga.

Õppekavarühma õppekavade „Hooldustöötaja, tase 3“ ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ põhi- ja valikõpingute moodulite osakaal, kontaktõppe, iseseisva töö ja praktika osakaal on asjakohane ning võimaldab omandada kutsestandardiga kehtestatud teadmised ja oskused. Seda kinnitab kutseksamitel osalemise (100% lõpetanutest aastatel 2018–2020) ja selle eduka sooritamise kõrge tase (98-100% lõpetanutest aastatel 2018–2020).

Õppekorraldus

Õppekavarühma õppijaid iseloomustab mitmekesisus, nad on eri vanuses, erineva eelneva haridustaseme ja emakeelega (näiteks oli HaridusSilma andmetele tuginedes 2019/2020 õppeaastal 106 ÕKR õppijast 103 vanemad kui 25 aastat).

Õppekorraldus ÕKRs lähtub eriala ja sihtgrupi ning töökohapõhise õppevormi puhul ka praktikaettevõtete vajadustest. Õppekorralduses arvestavad ÕKR töötajad ka konkreetse õppegrupi õppijate eripärasid ning toetavad õppijaid sellest lähtuvalt õpiväljundite saavutamisel. Vestluses osalenud õpetajad ja õppijad kinnitasid, et näiteks õpingute alguses tehakse kindlaks iga õppija arvutikasutamise oskuste tase; nende õppijate toetamise vajadus keeleprobleemide korral, kelle emakeeleks on vene keel; iga õppijaga suheldakse individuaalselt, kui ta soovib õpirändesse minna. Õppijatele võimaldatakse kogu õppe kestel individuaalseid konsultatsioone. Vestlusel osalenud õppijate kinnitusel sobib hooldustöötaja eriala kontaktõppe toimumine reedeti ja laupäeviti töötavatele ja kaugemalt tulevatele õppijatele.

Erialadele õppima asujaid nõustatakse ja informeeritakse põhjalikult õpingute algul toimival infopäeval, mis on sisse viidud 2019. aastast. Töökohapõhises õppes koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles arvestades õppija eelnevat haridustaset, varasemaid teadmisi ja oskusi, vajadusi ning praktikakoha eripära. Õppetöö ja kooliga seotud info on õppijatele hästi leitav ka kooli kodulehelt. ÕKR on olnud äärmiselt paindlik distantsõppele üleminekul ja asjakohased võimalused selleks on välja arendatud. ÕKR õppijatel oli võimalus kasutada ja laenutada näiteks kooli sülearvuteid.

Õppekavarühmas on asja- ja ajakohane õppebaas praktiliseks õppeks õppekeskkonnas. Ringkäigul kooli õppebaasis selgus, et ÕKR õppekeskkond on hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja erialadel õppetöö läbiviimiseks piisava sisustuse ja kaasaegsete digivõimalustega.

Töökohapõhise õppe ja praktika kord on sätestatud kooli praktikakorralduse juhendis. Vastavalt korrale tuleb iga uue praktikakoha lisandumisel hinnata enne õpilase praktikale suunamist praktikakoha sobivust. Hindamise eesmärgiks on tagada praktikaülesannete täitmiseks ja õpiväljundite saavutamiseks sobilikud tingimused ning saada kinnitust ettevõtte sobivusest praktika ja/või töökohapõhise õppe läbiviimiseks õppekava kohaselt. Vastavalt korrale viib koolipoolne praktikajuhendaja või praktikakoordinaator kas kooli või praktikale suunduva õppija poolt kokkulepitud uues praktikakohas läbi eelhindamise kooli koostatud hindamisankeedi alusel. Ettevõtte hindamisankeedil on kirjeldatud tingimused töökeskkonnale ja õppija juhendamisele, mis on eelduseks õpiväljundite saavutamiseks. Kooli poolt esitatud dokumentide ja vestluste põhjal vastutab eelhindamise eest ÄTO juhataja, juhendis kirjeldatud eelhindamine toimib ning kooli esindaja (ÄTO juhataja või praktikakoordinaator) on tutvunud praktikakohtadega ja hinnanud nende sobivust praktika või töökohapõhise õppe läbiviimiseks. Kõik praktika- ja töökohapõhise õppe baasid on eelhinnatud, hinnang digiallkirjastatud koolipoolse hindaja ja ettevõtte esindaja poolt ning hinnang kehtib 5 aastat. Kui konkreetnes ettevõttes pole töökohapõhise õppe puhul võimalik mõnda õpiväljundit saavutada, fikseeritakse see praktikaettevõtte hindamisankeedis ning kool tagab, et õppijad peavad need saavutama teises asutuses. Näiteks, Haapsalu Sotsiaalmaja hooldustöö eriala töökohapõhise õppe puhul on hindamisankeedil kirjas, et „Kui mõningaid ettenähtud tegevusi (hooldusvõtted) pole töökohas võimalik läbida, siis võimaldab tööandja koostöös õpilasega praktiseerida neid teises hooldusasutuses, nendega eelnevalt selle kokku leppides.“ Tegevusjuhendaja eriala praktika puhul asutuses MTÜ Pesapuu ei ole õppijal võimalik saada praktilisi kogemusi erihoolekandeteenuste osas, kuna antud asutus ei osuta selliseid teenuseid, ning see on ära mainitud ettevõtte hindamisankeedil.

Praktikakoha sobivuse hindamiskomisjon koosneb analüüsitud hindamisprotokollide põhjal ühest inimesest. Hindamisankeet, mille kinnitatakse ka pädeva juhendaja olemasolu, jätab mõneti formaalse

mulje. Näiteks tegevusjuhendaja eriala praktikabaasi hindamiseks esitatakse järgmine küsimus: „Kas praktikandile võimaldatakse tööks vajalikud tööriided ja individuaalsed isikukaitsevahendid? (jalanõud, kiiver, kõrvaklapid jne)“, mis ei tundu hinnatava ÕKR erialade puhul asjakohane.

Hooldustöötaja eriala praktika toimub positiivse hinnangu saanud praktikabaasides, näiteks Põhja-Eesti Regionaalhaigla (s.h. Läänemaa Haigla), Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus (mõlemas toimub ka töökohapõhine õpe), Risti Hooldekodu, Maarjamaa Kodud (sh töökohapõhine õpe), Tohvi Hooldekodu (sh töökohapõhine õpe). Tegevusjuhendaja eriala praktikabaasideks on Uuemõisa Kodu (sh töökohapõhine õpe), Paldiski Lääne, Vääna Viti Kodu, Sõmera Kodu, Hea Hoog, Haapsalu Hoolekandekeskus. Mõlema eriala praktikad toimuvad Lihula Südamekodus, Haapsalu Sotsiaalmajas (sh töökohapõhine õpe) ja Oru Hooldekodus.

Ettevõttepoolsed praktikajuhendajad on praktika juhendamiseks eelnevalt ette valmistatud. Vestlustel osalenud õpetajad ja praktikajuhendajad töid esile koolituse ja juhendamist ÄTO juhataja poolt, kes tutvustab neile nii õppekava, moodulite rakenduskava, kutsestandardit kui ka hindamist ning selgitab muud õppekorraldusega seonduvat. Hindamisperioodil on juhendamiskoolitus läbi viidud 20 praktikajuhendajale.

Vastavalt praktikakorralduse juhendile, kooli eneseanalüüsile ning vestlustele juhitud õppijad praktikal praktikakoha töökorralduse reeglitest ning õppijatele laieneb töötervishoiu ja tööohutuse seadus. Juhendamise viivad läbi praktikajuhendajad praktikakohtades ning põhiõpetajad õppetöö vältel. Vestlustel osalenud ettevõtete praktikajuhendajad kinnitavad, et omavad piisavalt juhendamisoskusi ning neid toetavad vajadusel kolleegid ja kool.

Kogu praktikaga seonduv dokumentatsioon on digitaalne Google Drive's ning on kättesaadav kõigile osapooltele. Kõik vestlustel osalenud osapooled rõhutavad, et see on võimaldanud kooli ja praktikaettevõtete vahelist koostööd tõhustada ja suhtlus (õppija, praktikajuhendaja ja koolipoolse juhendaja vahel) Google Drive'i keskkonnas on efektiivne. Ehkki tagasisideküsitluse tulemused väidavad, et rakendamise algus oli keeruline, on kõik vestlustel osalenud osapooled ühisel arvamusel, et see muudatus praktika korralduses on olnud positiivne. Vestlustel osalenud praktikajuhendaja ja tööandjad kinnitavad, et alati on praktikaettevõtetel võimalus suhelda kooli esindajatega (praktikakoordinaatoritega, ÄTO juhatajaga) meili ja telefoni teel ning seda võimalust ka julgelt kasutatakse. Ettevõtetelt ja ettevõtete praktikajuhendajatelt kogutakse regulaarselt tagasisidet ja ettepanekuid iga praktikaperioodi lõppedes, mida tööandjate ja praktikajuhendajate sõnul võetakse õppekava edasisel arendamisel ka arvesse. Töökohapõhise õppe korralduses on tööandjate tagasiside põhjal planeeritud kontakttundide toimumise aegu nende soove arvesse võttes. Samuti on praktikajuhendajate soovil korraldatud neile ÕKR juhi eestvedamisel digipädevuste koolitus 2019. aastal ning tööandjate ja praktikajuhendajate ettepanekute põhjal loodud mitmeid täienduskoolituse õppekavu (nt, „Ennast ja abivajajat säästev ergonoomika rasketes ja keerulistes situatsioonides“ 2017 ja 2019 või „Ennast ja abivajajat säästev ergonoomika ja abivahendite kasutamine inimese hoolduses 2017. aastal).

ÕKR hooldustöötaja eriala õppijad on osalenud õpirändes, igal õppeaastal 2–4 õpilast. Alates 2014/15 õppeaastast kuni 2019/20 õppeaastani on hooldustöö erialal välisriikides praktikat sooritanud 15 ÕKR õpilast, neist 10 Taanis ja 5 Ühendkuningriigis. Välispraktika koordinaator leiab välismaal sobivad praktikakohad, teostab nende üle seiret ning toetab ka õppijaid kogu praktika vältel.

ÕKR arengustrateegias püstitatud eesmärk õppijate rahuolu osas (vahemikus 4,0–4,5) õppekorraldusega on saavutatud. Hooldustöötaja eriala õppijate rahuolu õppekorralduse, sh

tunniplaaniga, oli 2019. aastal kõrge (5-palli süsteemis 4,6), 2020. aastal see langes 4,0-le, mille põhjuseks olid raskused õppida distantsõppes seoses osade õppijate kasinamate digipädevustega. Sama trendi võib täheldada ka tegevusjuhendaja eriala õppijate rahulolu puhul õppekorraldusega (2019. aastal 5-palli süsteemis 4,35 ja 2020. aastal 4,0). Vastavalt eneseanalüüsis esitatud andmetele on ka õppijate rahulolu õppetööd puudutavate probleemide lahendamise hea (õppijate hinnang nii HT ka TJ erialadel jääb aastate lõikes 5-palli süsteemis 4 ja 5 vahele; 2019. aastal aga oli HT õppijate rahulolu 4,8). Nii vestlustel osalenud õpilaste, vilistlaste kui ka tööandjate hinnang koolipoolsele ettevalmistusele tööeluks on väga kõrge. Kõikidel vestlustel väljendati usaldust ja kindlust ÕKR õppe kvaliteedi suhtes. Usaldust näitab seegi, et paljud ÕKR õppijad ja vilistlased soovivad edasi õppida samas koolis sama valdkonna teisel erialal või sama eriala kõrgemal tasemel (nt „Hooldustöötaja, tase 3“ vilistlased soovivad jätkata „Hooldustöötaja, tase 4“ õppekaval) või siis jätkata õpinguid hoopis järgmisel haridustasemel (kõrghariduses).

Õppekavade õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid

Õppekavarühma õppekavade õppe sisu, meetodeid ja hindamist kajastavaid moodulite rakenduskavu on arendatud ÕKR eneseanalüüsi põhjal koostöös teiste õppeasutustega ja kohandatakse lähtuvalt sihtrühma eripärast, õppevormist, õpetajate ja õppijate refleksioonist, praktikaettevõtete tagasisidest. Näiteks, ÕKR õppekava „Hooldustöötaja, tase 3“ õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on kujundatud koostöös Kuressaare Ametikooliga. Õppekavade „Hooldustöötaja, tase 4“ ja „Tegevusjuhendaja, tase 4“ õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on välja töötatud koostöös Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli, Tartu Tervishoiu Kõrgkooli, Kuressaare Ametikooli, Valgamaa Kutsehariduskeskuse ja Järvamaa Kutsehariduskeskusega ning läbi arutatud võrgustiku seminaridel.

Vestlusest ÕKR õpetajatega selgus, et nende autonoomsus moodulite rakendamisel kohandamisel konkreetsele õpperühmale on suur. Õppijate eripärast, töökohapõhise õppe puhul ka praktikaettevõtete eripärast lähtuvalt, kohandavad õpetajad nii õppe sisu, õppeülesandeid ja -meetodeid kui ka hindamisülesandeid ja -meetodeid. Näiteks kinnitasid HT, TJ ja LH õpetajad vestluse käigus, et nende õpetamistegevus sõltub õppija vanusest ja tervisest, nad soovivad, et see oleks praktiline ja õppijad saaks kasutada seda oma igapäevases töös, soovivad luua arutelu ja dialoogi, anda võimalust jagada oma kogemust. Eriti rõhutati praktika ja teooria seostamist töökohapõhiste õppijatega, sest nad võivad teada, aga ei pruugi osata nii hästi sõnastada. Õpetajad on selgelt mõtestanud, kuhu õppijad peavad õppe lõpuks välja jõudma, et kutseksamit edukalt sooritada. Samas ei oska vestlusel osalenud praktikajuhendajad ja tööpõhise õppe juhendajad välja tuua vahet hooldustöö eriala õpetamisel 3. ja 4. tasemel. Küll aga rõhutavad nad, et õppekavad on head ja toetavad neid õpetamisel.

ÕKR eneseanalüüsi ja õpetajatega toimunud vestluste põhjal saab väita, et õppes lõimitakse õpiväljundite omandamise toetamiseks teemasid mooduli sees (näiteks kui nendega töötavad erinevad õpetajad). Näiteks, moodulis „Abistamine elamistoimingutes ja hooldustegevuste läbiviimine“ on lõimitud hooldusõpe ja ergonoomika ning õpetajad õpetavad koos või siis toimub õpe reaalses töökeskkonnas. Hooldus- ja tegevusplaani koostamisel on lõimitud hooldustöö ja arvutiõpetus. Õpet läbi viies pööratakse suurt tähelepanu suhtlemis- ja digioskuste lõimimisele. Kõigis põhiõpingute moodulites lõimitakse väga tihedalt teooria- ja praktiline õpe.

Õppes kasutatakse läbivalt õppijate sihtrühma arvestades sobivat mitmeeristavat hindamist, mis on kirjeldatud moodulite rakenduskavades. Kasutatakse ka sihtrühmale sobivat kujundavat hindamist. ÕKR eneseanalüüsist ja vestlustes õpetajatega selgus, et mooduli õpetajad koostavad ühiselt hindamisülesanded. Näiteks, hooldustöö kutseõpetajad arutlevad oma hindamisülesannete üle ja

tegevusjuhendaja kutseõpetajad tegevusplaani koostamise ülesande üle. Vestluses õpetajatega selgus, et õpetajad kavandavad igal aastal lähtuvalt konkreetsest rühmast uued hindamisülesanded. Hindamisülesanded ei ole vestluses osalenud õpetajate sõnul alati vastavuses rakenduskavas kirjeldatuga. Õppijad saavad õppimise kestel pidevalt õpiväljundite saavutamist toetavat tagasisidet. Vestlusel osalenud õpetajate sõnul peetakse hindamisel oluliseks õppimise tulemust ehk õpiväljundit, hindamisel selgitatakse igale õppijale tulemused lahti ja antakse hinnang ning parendussoovitusi. Vestlusest õppijatega selgus, et neile on pidev, põhjalik ja konstruktiivne tagasiside sooritustele väga oluline. Õppijad saavad tagasisidet erineval moel: vahetult õppeprotsessis kontakttundides, grupi listide kaudu e-kirjana, siseveebi kaudu, Google Drive keskkonnas tänu iseseisvate tööde kohta lisatud kommentaaridele, individuaalsetel vestlustel. Vestlusel osalenud õppijad on tagasisidega väga rahul, see on nende hinnangul kiire ning põhjalik. Ka tagasisideküsitluse tulemustest (rahuolu kohta tagasisidega õppimisele on ÕKR eneseanalüüsis esitatud andmed 2020. aasta kohta) nähtub, et ÕKR mõlemal erialal on saavutatud valdkonna arengustrateegias püstitatud eesmärk: eesmärk oli 5-palli süsteemis 4–4,5; hooldustöötaja eriala õppijate rahulolu on 4,21, tegevusjuhendaja erialal on see 4,4.

Hindamise kajastamine moodulite rakenduskavades vajab edasist arendamist ja hindamismeetodite mõtestamise osas on arenguvõimalusi. Korduvalt on moodulite rakenduskavades hindamismeetodina toodud iseseisev töö, mis ei ole aga hindamismeetod, kuna iseseisva töö jaoks on vajalik valida meetod(id). Näiteks, moodulis “Majapidamistöde korraldamine” on hindamismeetodiks pigem praktiline ülesanne/oskuste demonstratsioon. Samuti ei võimalda mõnedes moodulite rakenduskavades õpiväljundi saavutamise hindamiseks kavandatud hindamisülesanne hinnata kõigi hindamiskriteeriumite alusel. Mõnedes moodulite rakenduskavades ei ole kokkuvõttev hindamine piisavalt läbipaistvalt lahti kirjutatud ja mõnes rakenduskavas ei ole arusaadav, millised on hindamisülesanded ehk kuidas peab õppija õpiväljundi saavutamist tõendama, mida peab selleks tegema.

Kuna paljud moodulid sisaldavad praktikat, ei ole rakenduskavades piisavalt läbipaistvalt välja toodud (näiteks töökohapõhises õppe puhul), kuidas kujuneb mooduli kokkuvõttev hinne. Näiteks, kooli eneseanalüüsis tuuakse välja, et praktilal (töökohapõhises õppes) omandatavate õpiväljundite saavutatust hindab kõigepealt ettevõttepoolne praktikajuhendaja, võttes aluseks kutsestandardi ja õppekava ning lõplikult koolipoolne praktikajuhendaja, kes loeb praktikapäeviku/aruande läbi ning vormistab tulemuse.

Vestlusest praktikajuhendajatega, õpetajatega ja õppijatega selgus, et töökohapõhise õppevormi puhul nendes kohustuslike põhiõpingute moodulites, milles sisaldub praktika, ei ole osapooltele piisavalt selge, millised õpiväljundid saavutatakse koolis, millised töökohas praktilal olles või milliste hindamiskriteeriumite alusel koolis või töökohal õpiväljundite saavutatust hinnatakse. Näiteks tegevusjuhendaja eriala praktikajuhendaja sõnul püütakse koolis õpitud praktikaga kinnistada. See ei ole selgelt välja toodud ka moodulite rakenduskavades.

Metoodika arendus toimub pidevalt ühiste arutelude käigus, mis ÕKR eneseanalüüsi ja vestluste põhjal kutseõpetajatega on aidanud õppetöö kvaliteeti parandada ja ka õpilaste tagasiside muutuste osas on olnud positiivne. Õpetajate üks taotlusi on vestluses osalenud õpetajate sõnul toetada tööks sobivate hoiakute arendamist, pannes õppijaid abivajaja rolli. Moodulite rakenduskavades ning vestlustel õpetajate ja õpilastega selgus, et õppetöös kasutatakse enamasti õppijaid aktiveerivaid, koostõiseid, praktiliste oskuste arengut ning teoreetilise ja praktilise õppe lõimimist, ka võtmepädevuste lõimimist toetavaid õpistrateegiaid, nt pööratud klassiruum, projektõpe, aga ka õppemeetodeid ja –võtteid, näiteks juhtumianalüüsid (sh videote põhjal), probleemsituatsioonide lahendamine, rollimängud, situatsioonülesanded, loovtegevused, mängustamine, õppekäigud, vaatlus koos järgneva analüüsiga, praktilised harjutused jt. Kasutatakse ka erinevaid võtmepädevuste

arengut toetavaid õppemeetodeid, näiteks ühistöö- ja suhtlemis- ning eneseväljendusoskuste arendamiseks rühma- ja meekonnatööd, esitlemist; eneseväljendamise oskuse arendamiseks arvamusaluste kirjutamist, enesekohaste pädevuste arendamiseks enesehinnanguid ja –analüüse. Vestlusel osalenud õpilased väljendasid oma rahulolu meetodikaga, tuues esile võimaluse pidevalt teoorias õpitud praktiliselt läbi teha, ühiselt arutelda ja mõtestada. Õppijad väärtustavad õppimisel õppekäike ja eriti töökohapõhise õppe juures võimalust saada kogemust teistest asutustest. Vestlusel osalenud HT eriala õppijad sooviksid näiteks osaleda lahkamisel, mis ühel grupil oli eelnevalt olnud võimalik. Mooduli rakenduskavade põhjal võib välja tuua, et õpiväljundite omandamise parendamiseks annavad õpetajad ülesandeid lahendamiseks töökeskkonnas ehk praktiliselt, misjärel kogemus mõtestatakse ühisarutelude käigus koolis. HT eriala õppes koostavad õpetajad ühistööna situatsioonülesandeid, mis hõlmavad erinevate moodulite õpiväljundeid, TJ eriala õppes on näiteks välja arendatud erinevaid mooduleid läbiv õppeülesanne, mis lõpliku teostuseni jõuab alles kutseksami eel. Väljakutseks on ÖKR hinnangul muudatuste jõudmine moodulite rakenduskavadesse.

Kõik osapooled rõhutasid vestlustel, et keeleprobleemidega, vanemat või kasinamate õppimisoskustega õppijat toetatakse igati ja püütakse leida talle sobivamaid õppimisviise, samuti lähtutakse hindamise kavandamisel õppijate eripäradest. Rõhutatakse ka õppijakesksust ning õpetaja suunavat ja toetavat rolli. Õpetajad kohandavad meetodikat lähtuvalt sihtrühmast, õppevormist ja konkreetsest õpperühmast (nt töökohapõhise õppija asutuse spetsiifikast). Õpetajad on paindlikud tegelema õppijatega individuaalselt, võimaldades neile konsultatsioone.

Õppijate digipädevuse arendamiseks on õppekavades läbivalt kasutatud e-õpet ja e-õppematerjale. Kooli siseveebi näitest ja vestluse põhjal õpetajatega on õppijate toetamiseks erialaõpingutes loodud õpiväljundite saavutamist toetavaid e-õppematerjale. Alustatud on õppetundide salvestamist õppematerjali kättesaadavuse parandamiseks. Lähtuvalt sihtrühma vajadustest on suurendatud arvutiõppe mahtu ja kõigisse moodulitesse on lõimitud arvutiõpetust. Samas, mõne mooduli rakenduskavas toodu põhjal (nt „Esmaabi“) ei ole arusaadav, kuidas seda on lõimitud. Digipädevuste arengut toetab e-kursus „Õpetaja Airi veebiklass HKHK õpilastele“ (<https://www.koolonlahe.com/>), kus on loodud igale õppekavale ja õppegrupile eraldi õppematerjal, arvestades õppijate sihtrühma eripära.

Tagasisideküsitluse tulemuste põhjal on ÖKR mõlemal erialal rahulolu õppemeetoditega saavutanud ÖKR eesmärgi (ÖKR eesmärk 5-palli süsteemis on 4-4,5). 2020. aastal oli HT eriala õppijate rahuolu õppemeetoditega 4,21; TJ erialal 4,2). Vestlusel osalenud õpetajad kinnitasid oma rahulolu meetodika arendamise tulemustega, samuti olid rahul ka õpilased ja vilistlased.

Õppijate tagasiside õppeprotsessile, õpetajatele, ressurssidele ja koolile tervikuna on väga positiivne. Õppijate üldise rahuolu osas õpetusega on ÖKR eneseanalüüsi põhjal eesmärk saavutatud (eesmärk: rahuolu 5-palli süsteemis vahemikus 4,0-4,5). Hooldustöötaja erialal on rahulolu olnud kasvavas trendis ning viimasel kahel aasta tagasiside põhjal saavutanud ÖKR eesmärgi (2018 – 3,9; 2019 – 4,48, 2020 – 4,18). Languse 2020. aastal tingis vestluse põhjal õppijatega ja õpetajatega distantsõppe rakendamine, kuna mõnedel õpilastel ei olnud piisavalt digipädevusi. Tegevusjuhendaja erialal on rahuolu tõusnud, selle tase on saavutanud ÖKR eesmärgi (2019 – 4,33; 2020 – 4,4).

Õppe tulemuslikkuse näitajate trendid

1. Lõpetanute tööturul rakendumise, sh edasiõppijate osakaalu trendid.

Lõpetanute rakendumine tööturul on Hooldustöötaja, tase 3 õppekaval olnud tõusvas trendis ja saavutatud on kõrge tase (vt tabel 5). Esile tõstmist väärrib, et suur osa lõpetanuid on rakendunud

erialasele tööle. Tegevusjuhendaja õppekaval on olnud lõpetajad kahel viimasel aastal ning jätkavad valdavalt tööd oma erialal. (vt tabel 5).

Tabel 5. ÕKR tulemuslikkuse näitajad.

Õppekava	Hooldustöötaja, tase 3			Tegevusjuhendaja	
Näitaja	2018	2019	2020	2019	2020
	% lõpetanutest	% lõpetanutest	% lõpetanutest	% lõpetanutest	% lõpetanutest
Rakendumine tööturul	57 (erialal)	91 (erialal)		88 (erialal)	Ei ole andmeid
Edasi õppijad	57	36		6	
Kutseksamiosalenute osakaal lõpetanutest	100	100	100	100	100
Kutseksami edukalt sooritajad	98	100	100	100	100

2. Kutseksami sooritamise trendid.

Kutseksamise edukalt sooritamise tase on ÕKR mõlemal õppekaval väga kõrge (vt tabel 5), see on saavutanud maksimumi, ning ületab tunduvalt ÕKR arengustrateegias püstitatud eesmärki (möödik 2020 - 85%). See viitab kindlalt õppe heale kvaliteedile.

3. Õppijate rahuolu trendid on kajastatud vastavate kriteeriumite juures.

Õppijate rahulolu näitab seegi, et nad soovivad jätkata koostööd kooliga, õppida edasi teisel õppekaval, alustada praktikajuhendajana või õpetajana.

4. Õpingute katkestamise trendid.

Perioodil 2017-2020 on õppekavarühmas õpingud katkestanud kokku 35 õppijat, neist 22 hooldustöötaja erialal ja 13 tegevusjuhendaja erialal. Katkestamise määr on tunduvalt kõrgem mittestatsionaarse õppe puhul, kus lõpetanute osakaal alustanutest on sel perioodil olnud 63%. Töökohapõhises õppes on lõpetanuid olnud tunduvalt rohkem, nende osakaal alustanutest on olnud 90%.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühma erialasid peavad regiooni tööandjad vajalikuks. Tööandjad hindavad väga kõrgelt, et regioonis viiakse läbi hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja tasemeõpet.
- Õppekavarühma juht koos eriala õpetajatega teeb õppekavaarenduses koostööd teiste õppeasutustega, sh rakenduskõrgkoolidega.

- Õpetajad kasutavad õppijakeskseid ja õppijate eripära arvestavaid õppemeetodeid, mis toetavad asjakohaste hoiakute arendamist, grupiprotsesse. Loodud on õppijasõbralik õppekeskkond, sh digikeskkond, ja positiivne tööatmosfäär ning suhted, õppijad on rahulolevad õppimisega, toetusega, sh IT-alase toetusega, individuaalse lähenemisega, paindlikkusega, on motiveeritud ning toetavad üksteist õppimisel.
- Ettevõttepoolsed praktikajuhendajad on hästi toetatud, kursis praktikadokumentatsiooni ja nõutavate õpiväljunditega ning õppetöö korraldusega koolis.
- Kutseksamite sooritamise tase on väga kõrge, see ületab valdkonna strateegilise sihi, samuti nii kooli kui riigi keskmise tunduvalt. Õpilaste, vilistlaste ja ka tööandjate hinnang koolipoolsele ettevalmistusele tööeluks on väga kõrge, kõik osapooled väljendavad usaldust ja kindlust ÕKR õppe kvaliteedi suhtes.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Tööandjad, täiskasvanud õppijad ja spetsialistidest kutseõpetajad on pigem sisendi andjad õppekavade arendusse kui sisuliselt arendustöösse kaasatud, õppekavade koostamine on peamiselt ÄTO juhataja ülesanne ja vastutus. Soovitame nii tööandjaid, täiskasvanud õppijaid kui ka spetsialistidest kutseõpetajaid enam õppekava arendusse kaasata ning nende rolli selles protsessis suurendada.
- Moodulite rakenduskavad vajavad regulaarset ülevaatamist ja uuendamist, et õpetajate poolt tegelikult planeeritud õppe- ja hindamismeetodid ning hindamisülesanded kajastuksid ka rakenduskavades. Soovitame arendada moodulite rakenduskavad ja/või nende muutmise võimalused enam paindlikuks, et formaalses õppe läbiviimise aluses (mooduli rakenduskavas) ja tegelikult läbiviidavas õppetöös ei tekiks erinevusi ja rakenduskavades oleks näiteks valik hindamisülesandeid, mis end praktikas õigustanud ja mille hulgast õpetaja saaks antud grupile sobivaima valida.

Arenguvõimalused

- Soovitame kaaluda esmaabi mooduli mahu vähendamist „Hooldustöötaja, tase 3“ õppekavas, kuna tavapäraselt on see moodul 2-3 EKAPi. Nimetatud õppekavas on esmaabimoodul mahus 5 EKAPi, sh praktika ja iseseisev töö. Esmaabi on rakendusmoodulis käsitletud elupäästva esmaabi programmi kohaselt. Selle väljaõppe maht on määruse põhjal 16 tundi, mis annabki hooldustöötaja pädevuse esmaabi osutamisel: kannatanu hingamisteede avatuna hoidmine, õige asendi andmine, oskuslik abi kutsumine ja vajadusel elustamine. Selguse huvides võiks seetõttu haiguste käsitlemine esmaabimoodulis jääda valdavalt hooldustoimingute moodulisse. Küll peaks järjepidevalt ajakohastama esmaabimoodulis õppematerjalid ning pandeemia kontekstis on aktuaalne lisada infektsioonikontrolli teemasid.
- „Hooldustöötaja, tase 3“ õppekava puhul võiks põhimõistete, kutsealase keele ja õppematerjalide kasutamine HT õppekavas ja rakenduskavas väljendada kaasaegset tervisedenduslikku lähenemist, kus läbi elamistoimingute mõtestamise inimese elukaare jooksul jõutakse hooldustoimingute ja majapidamistöedeni.
- Praegu on ÕKR õppekavade valikõpingute pakkumisega rahul kõik osapooled, kuid soovitame kaaluda valikõpingute laiendamist õppekavades, mis võimaldaks paindlikult reageerida tööturu vajadustele, näiteks:
 - Tegevusjuhendajate õppes pakkuda valikmoodulites raskesti mõistetava käitumise juhendamise puhul kasutatava Verge metoodika väljaõpet ning CARE-metoodika väljaõpet, mis on suunatud taastumisele, kohalolekule ja tugevustele. Samuti töötamise

toetamist, töötamist sügava liitpuudega ja ebastabiilse remissiooniga isikutega ning motiveerivat intervjuerimist.

- „Hooldustöötaja, tase 3“ õppekava valikmooduleid "Eneseabi töökeskkonnas" ja "Inimese areng" kui kohustuslikke ja läbivaid kompetentse toetavaid teemasid võiks käsitleda põhjalikult pigem põhiõpingute moodulis. Valikmoodulite maht peaks võimaldama õppijale tegelikku valikut. Siin võiks pakkuda õppijatele pigem toetavaid teemasid nagu nt arenguhäired, erivajadusega lapsed ja pered, kriisipsühholoogia, suhtlemist jm või süvendatult lisa põhimoodulite teemadele, nagu näiteks insuldihaike hooldus. Hooldustöötajate õppe puhul soovitame valikmoodulites pakkuda veel näiteks massaaži õpet, toitumisenõustamise alaseid teemasid.
- Õppekavarühma mõlema eriala puhul võiks valikmoodulite puhul kaaluda ka põhjalikumalt alternatiivkommunikatsiooni käsitlemist.

Soovitame ka luua ÕKR õppijatele reaalne võimalus valida erinevate valikmoodulite vahel.

- Kuigi vestlustest koostööpartneritega selgus, et nad on õppekavaarenduse seniste tulemustega ja enda kaasamisega rahul, soovitame otsida uusi võimalusi koostööpartnerite ja erialaspetsilistidest kutseõpetajate regulaarseks/süsteemseks kaasamiseks õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendamisse ja uute taseme- ning täienduskoolituse õppekavade koostamisse. Ka õppijad on senise rolliga tagasiside andjana rahul, kuid soovitame õppijaid ja ka vilistlasi süsteemselt/regulaarselt õppekavaarendusse kaasata. Näiteks käivitada regulaarselt koostöötav õppekava juhtiva õpetaja eest veetav õppekava arenduse töörühm nii hooldustöötaja kui tegevusjuhendaja õppekava arenduseks või mõne uue õppekava koostamiseks, milles osaleksid kõik osapooled: õpetajad, õppijad, vilistlased, tööandjad. Kuna valdkonna inimesed üksteist tunnevad, on võimalik kasutada virtuaalset koostööd, mis säästaks aega kokku tulemiseks regiooni eri paikadest. Kui aruteludel piirduda väga konkreetsete arendustegevustega ja arutelud fokuseerida, võimaldaks seegi spetsialistide aega kokku hoida.
- Täienduskoolituste pakkumise avardamiseks soovitame kaaluda teiste regioonide spetsialistide kasutamist koolitajatena ja samade koolituste pakkumist nii valikmoodulite kui ka täienduskoolituskursustena. Soovitame kaaluda tasuliste täienduskoolituste pakkumise võimalusi. Pakkudes koolitusturule midagi innovaatilist, nt alternatiivkommunikatsioon, on tõenäoline, et selle järele on nõudlus ka tasulise koolitusena.
- Soovitame arendada praktikakohtade sobivuse hindamisankeeti ja -protsessi enam sisuliseks, kuna praegune ankeet on pigem formaalne ja üldine. Hindamisankeet võiks olla erialaspetsiifilisem ja detailsem. Soovitame valdkonna hindamisankeetid ühtlustada, lähtudes näiteks lapsehoidja eriala praktikabaaside hindamiseks kasutatavatest hindamisankeetidest. Soovitame hindamisse kaasata rohkem kui vaid ühe hindaja (st moodustada hindamiskomisjon).

Komisjoni hinnangul on sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma tasemeõppe õppekavad kooskõlas kutseharidusstandardi ja täienduskoolituse õppekavad täienduskoolituse standardi nõuetega. Tasemeõppe õppekavade õpiväljundid on vastavuses tööturul vajatavate kompetentsidega ning vastava kvalifikatsioonitaseme kutsestandarditega ning õppekavade maht, põhi- ja valikõpingute moodulite osakaal, praktilise töö ja praktika ning iseseisva töö osakaal, samuti õppevormid on asjakohased ja toetavad õpiväljundite saavutamist. Õppekavarühma õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktika korraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel. Õppekavade õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on pigem sidusad ja toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

3.2 Õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad

Hindamiskriteeriumid:

1. Õppekasvatusala töötajate, sh praktikute ja praktikajuhendajate kvalifikatsioon vastab nõuetele; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavast, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Õpetajate koosseis, kvalifikatsioon, õpetajatöö mahu ja ametikohtade planeerimine

Eneseanalüüsi aruande, esitatud lisamaterjalide ja läbiviidud vestluste põhjal saab komisjon järeldada, et hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja õppekavad on kvalifitseeritud õpetajatega kaetud, õppekavadel õpetavad innustunud ja motiveeritud kogenud praktikud ning pädevad ja ette valmistatud praktikajuhendajad. Õpetajate arv ja nende kvalifikatsioon antud ÕKRs õppe läbiviimiseks on piisav.

Hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja erialadel, õpetab kokku 25 õpetajat, nendest 12 kutseõpetajat töölepingu alusel ning 13 VÕS lepingu alusel (erialapraktikud). Igati positiivseks saab pidada seda, et ÕKR õpetajaskonda on viimase 5 aasta jooksul lisandunud 5 koolis põhikohaga töötavat kutseõpetajat (sh HT eriala rühmajuht ja praktika koordinaator) ning 9 valdkonna spetsialisti töömaailmast. Ettevõtete praktikajuhendajate kvalifikatsiooni hinnatakse ettevõtete hindamise käigus ja nende kvalifikatsioon vastab nõuetele. Õppekavarühmas on edukalt õnnestunud kaasata õppekava läbiviimisesse väga head eriala asjatundjad – tegevusjuhendaja erialal Eesti ühed parimad spetsialistid –, kel on pikaajaline pidev töökogemus valdkonnas ning tänu kellele jõuavad töömaailmast parimad teadmised ja praktika õpilasteni. Töömaailma esindajad on motiveeritud õpetamisest eelkõige eriala arendamise huvides ja tänu positiivsele kogemusele koostööst kooliga, kuid nad mainisid vestlusel, et väärtustavad õpetamist ka kui enda professionaalsuse arendamise võimalust.

Hindamiskülastusel toimunud vestluste käigus sai komisjon kinnitust, et kõik osapooled hindavad õpetajate ja õpetamise taset kõrgelt. Enamusel eriala õpetajatest on pikaajaline õpetamise kogemus. Õpetajate koosseisus on esindatud erinevad põlvkonnad ja eri vanusegrupid vahemikus 30–60 eluaastat. Taoline mitmekesisus toob õppesse erinevaid vaatenurki ja elukogemusi, mis on vajalikud tööks äärmiselt variatiivse sihtrühmaga.

Õpetajate ametikohad ja koormused ÕKRs on planeeritud. Eriala õpetajate töökoormus on nii töö- kui VÕS lepingu alusel õpetavate õpetajatega läbi räägitud ja kokku lepitud. Ametikohtade ja koormuste planeerimine järgmiseks õppeaastaks algab kevadel, nii et väljastpoolt tulevad praktikud saaksid juba varakult uue õppeaasta planeeringuga arvestada. Lõplik tunnikoormus selgub sügisel, kuna sõltub õppegruppide vastuvõtust ja suuruselt. Kokkulepete sõlmimisel arvestatakse õpetaja soove ja eelistusi (nt lepitakse kokku kontakttundide maht, konkreetse teema käsitlemise maht).

Hetkel on hinnatavas ÕKRs praktikuid rohkem kui põhikohaga õpetajaid. Eneseanalüüsis esitatud andmete põhjal jääb töölepinguliste õpetajate koormus vahemikku 0,02 – 0,17, kus juures enamus

neist (8 õpetajat) õpetavad ka lapsehoidja õppekaval. Hetkel on moodulid ja teemad jaotatud mitme eri õpetajate vahel ja hindamiskülastusel ei maini ükski õpetaja ülekoormust. Õpetajate mitmekesisus ja paljusus rikastab õpet ja on õppijate jaoks huvitav. Positiivse muutusena tuleb mainida seda, et alates oktoobrist hakkab ÕKRs tööle põhikohaga kutseõpetaja, kes on juba kolm aastat õpetanud VÕS lepingu alusel ja kes erialase kvalifikatsiooni kõrval omab ka Täiskasvanute koolitaja, tase 7 kutset.

ÄTO juhataja juhib hetkeseisuga koolis kolme õppekavarühma: äriteenused; sotsiaaltöö ja nõustamine; lapsehoid ja teenused noortele. Tervise ja heaolu valdkonna strateegias on ÕKR teadvustanud, et valdkonna üheks kitsaskohaks on sellest tulenevalt ÄTO juhataja tööülesannete killustatus ja kohati ka suur töökoormus. Kuigi eneseanalüüsi kohaselt ja vestlustes selgunu põhjal kaasatakse sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma õppekavade arendusse nii põhikutseõpetajaid kui erialade praktikuid, ei ole komisjoni hinnangul probleemile hetkel lõplikku lahendust leitud ning sellega tegeletakse jätkuvalt. Samas on positiivne, et ÕKR on tehtud pingutusi leida konkursside kaudu rohkem põhikohaga õpetajaid. Konkursid on ebaõnnestunud ning viimasel paaril aastal ei ole neid enam läbi viidud. Seetõttu ei ole suudetud ka leida õppekavarühmale ning õppekavadele sisulisi juhte.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

Komisjoni hinnangul on õpetajate arenguvõimalused piisavad ja mitmekülgsed, takistuseks nende realiseerimisel võivad olla eriala praktikute puhul pigem koormus põhitöökohal või elukoha kaugus koolist (nt Hiiumaal). Õpetajatel on võimalik oma pädevusi arendada ja teadmisi täiendada erinevate koolituste ja kursuste kaudu (nt hindamine, rakenduskava koostamine). Koolis on korraldatud erinevaid nüüdisaegse õpikäsitusega seotud koolitusi, nt õpilaste motiveerimisest, erinevate õppemeetodite kasutamisest. Samuti on läbi viidud osakonnasiseseid koolitusi õpetajatele, nt meeskonnatöö koolitus. Õpetajate koolitusplaan ei ole eneseanalüüsis esitatud ning ka intervjuudest ilmnes, et koolitusvõimalused on pigem painedlikud kui süsteemselt ja pikalt ette planeeritud. Küll on aga regulaarselt planeeritud õpetajate iga-aastane ühine koolitus ja/või väljasõit ning ümarlaud. Arvestatakse õpetajate individuaalseid arenguvajadusi ja soove, võimalusel võimaldatakse tasulisi koolitusi. Õppekavarühmas on uuritud praktikutena töötavate õpetajate soove täiendada koolitusvajaduse osas ning võimalusi enesetäiendamiseks on õpetajatele ka pakutud. Sageli aga võimaldab nende enda töökoht piisavalt erialast enesetäiendamist ning lisakoolitused ei ole vajalikud olnud. Kuigi käesoleva õppekavarühma kordushindamise eneseanalüüsi koostamine on üks olulistest enesearenguvõimalustest, ei ole vestluses osalenud õpetajad selle koostamisest teadlikud ega ole antud protsessi kaasatud olnud.

Õpetajatele on korraldatud digipädevuste ja erinevate veebikeskkondade kasutamise koolitusi. Mõni aasta tagasi tööle võetud täiskohaga haridustehnoloog toetab ja juhendab õppijaid, õpetajaid, VÕS lepingu alusel õpetavaid õpetajaid ning ka ettevõtete poolseid praktikajuhendajaid vajadusel individuaalselt, nt arvuti ja digivahendite kasutamisel, õpiülesannete koostamisel, arengumappide loomisel jms. Kuna õpetajate digipädevused on erinevad, pakub haridustehnoloog alati vajadusel ka individuaalset nõustamist. Loodud on "digiklubi", kus saab osaleda igaüks, kes vajab juhendamist arvutialastes küsimustes, sh ettevõttepoolsed praktikajuhendajad. Vestlustes jäi kõlama digioskuste järjepideva arendamise vajadus, huvi selles osas on suur, seda eriti eriolukorrast tingitud muutunud suhtlusvõimaluste tõttu.

Tunnustada tuleb ÄTO juhataja pingutusi pakkuda töömaailma praktikutele võimalusi oma pedagoogilisi pädevusi arendada. Nt on kavandatud koostöös Tallinna Ülikooliga üheaastase pedagoogilise täienduskoolituse õppekava koostamine ja koolituse läbiviimine aastatel 2021-2023. Plaanis on kaasata moodulite kaupa õppesse VÕS lepinguga õpetajaid. Samas, vastavalt

eneseanalüüsis kirjeldatule, nähakse seda juba praegu väljakutsena, kuna praktikud on enda tööga väga hõivatud ja neil ei pruugi olla aega koolitusel osaleda.

Õppekavarühma õpetajad märgivad vestlusel, et nad hindavad oma tegevuse tulemuslikkust eneseanalüüsi põhjal, mida koostavad kord 1–3 aasta jooksul ning tagasiside põhjal oma tööle ÄTO juhatajalt ja õppijatelt. VÕS lepinguga kutseõpetajatega arenguvestlusi läbi ei viida, küll aga kohtuvad ja vestlevad eriala praktikud vähemalt kord aastas kooli esindajaga ja räägitakse läbi õppekava muutmise vajadused.

Valdkonna arengustrateegias on ühe tegevusena välja toodud töölepinguga töötavate kutseõpetajate stažeerimine ettevõtetes. Kooli arengukavas on seatud eesmärgiks, et 2018. aastaks on kõik alaliselt töötavad erialaõpetajad käinud viimase 2 aasta jooksul vähemalt ühe korra ettevõttes stažeerimas. Vestluses rühmajuhendajate ja koordinaatoritega selgus, et 2020.a. sügisel oli HT eriala õpetajatel plaanis minna stažeerima lirimaaale, kuid õpiränne jäi eriolukorra tõttu ära. Õpetajate süsteemne arendamine toimub peamiselt lähtuvalt eneseanalüüsi tulemustest ja arenguvestlustest erinevate koolituste ja kursuste näol, kuid hindamiskülastuse ja esitatud andmete põhjal ei leidnud komisjon kinnitust, et õpetajate regulaarne enesetäiendamine toimub ka ettevõtetes stažeerimise kaudu.

Kooli arengukava eesmärkidest lähtuvalt on seatud õppekavarühmas sihiks, et 2020. aastaks on 50% eriala põhiõpetajatest sooritanud erialase või kutseõpetaja kutseeksami. Kooli poolt esitatud andmete põhjal on sotsiaaltöö ja nõustamise ÕKRi kutsequalifikatsiooniga õpetajaid (sh praktikud) kokku 13 ehk 52%. ÕKR eneseanalüüsis on kirjas, et eesmärki ei ole saavutatud, kuid komisjoni hinnangul on kooli eesmärk antud ÕKRi saavutatud.

Õpetajate kutsealast arengut toetatakse ja julgustatakse, nt kutseõpetaja kutse taotlemiseks valmistumisel pakub arengumapi koostamisel tuge kooli haridustehnoloog. Samas, nii eneseanalüüsis kui hindamisvestlustel õpetajatega tuuakse välja, et arengumapi koostamine on ajamahukas protsess. Ehkki töölepinguga õpetajad tõdevad kutseõpetaja kutse omandamise väärtust enesearengule, jääb enamusel õpetajatest see ajaressursi puudumise tõttu ette võtmata.

ÕKR õppekavade õpetajad rõhutavad, et eelkõige tehakse tihedat koostööd moodulipõhiselt (nt ühised õppekäigud, väljasõidud), samas avaldasid õpetajad arvamust, et kõigi õppekavadel õpetavate õpetajatega ilmselt ei kohtuta. Samas hinnatakse iga-aastaseid ühiseid õppeväljasõite ja tänuüritusi. Hindamiskülastusel saadi kinnitust, et ÕKR õpetajad teevad koostööd ka teiste samas õppekavarühmas õpet läbi viivate partnerkoolidega Eestis, nt õpetajad ja õppijad on koostöö raames tutvunud Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli simulatsiooniklassidega ja koostööd tehakse ka Pärnu kutsehariduskeskusega. Koostöösuhete loomise eesmärgil teiste koolidega on ÄTO juhataja koos kutseõpetajatega külastanud õppeasutusi näiteks Dublinis, lirimaaal. Õpetajatega toimunud vestluste põhjal võib järeldada, et uue õpetaja kohanemine on õppekavarühmas igati toetatud, õpetajate kooli sulandumise protsess on olnud paindlik. Uut õpetajat aitab ja juhendab talle määratud mentor, kes on olnud enamasti ÄTO juhataja.

Õpetajate rahulolu oma arenguvõimalustega näitavad ka töötajate hulgas läbiviidud rahuloluuuringud. Valdkonna arengustrateegias on seatud sihiks saavutada 2020. aastaks rahulolu näitajaks 4,3 (5- palli skaalal). Mõlemas hinnatavas õppekavarühmas on see eesmärk saavutatud ning rahulolu oli 2019. aastal 4,75 ning 2020. aastal 4.6.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühmas on motiveeritud ja pühendunud kutseõpetajad ning valdkonna asjatundjad, kelle kaasamine õppeprotsessi ja eriala arendamisse on taganud õppekavade järjepideva ülevaatuse ning vastavuse tööandjate ootustele. Tunnustust väärrib see, et viimasel 5 aastal on kaasatud palju uusi praktikuid töömaailmast. Tegevusjuhendaja erialal on koolil õnnestunud õppe läbiviimisesse kaasata Eesti parimad valdkonna spetsialistid.
- Õppekavarühma õpetajaid iseloomustab kõrgetasemeline kompetentsus täiskasvanud õppijate individuaalsuse ja eripärade arvestamisel õppetöös, mis väljub nii mitmekesiste täiskasvanud õppija eripära arvestavate õppemeetodite kasutamises kui ka grupiprotsesside juhtimises ning turvalise õpikeskkonna loomises, millega on väga rahulolevad nii õppijad kui vilistlased.
- Õpetajatel on väga head võimalused kutse- ja ametialaseks arenguks ning ka töömaailma praktikutele pakutakse kooli poolt erinevaid koolitusi ja täiendõppevõimalusi, nt õppekäigud, kursused, sh koolipoolne tugi haridustehnoloogi näol digivahendite ja veebeikeskkondade kasutamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Valdonna arengustrateegias on ühe tegevusena välja toodud töölepinguga töötavate kutseõpetajate stažeerimine ettevõtetes, kuid ei hindamiskülastuse ega ka esitatud andmete põhjal ei leidnud tõendust, et õpetajate pidev areng toimub ka ettevõtetes stažeerimise kaudu. Soovitame jätkata õpetajate stažeerimise süsteemi arendamist, kaaluda õpirännete sh töövarjutamise võimalusi teistes riikides Erasmus+ projektide raames, millest võiksid olla huvitatud ka töömaailma praktikud.
- Õppekavarühma õppekavadel puuduvad sisulisi arendustegevusi eest vedavad eriala õpetajatest juhid. Kuigi arendustegevustesse on sisendi andjana kaasatud nii kutseõpetajad sh eriala praktikud, on põhiline roll ÄTO juhatajal nii õppekavarühma kui ka kõigi selle õppekavade juhtimisel. ÕKRI kui terviku ja selle õppekavade efektiivsema ning sisulisema arendamise seisukohast peame vajalikuks, et leitakse õppekavarühma ning selles rakendatavaid õppekavu sisuliselt eestvedav(ad) eriala spetsialisti(de)st juhtõpetaja(d).

Arenguvõimalused

- Kuna õppekavarühmas on palju suurepäraseid eriala praktikud, soovitame neid kaasata sisulisse õppekavade arendustöösse ja toetada neid uute valikõpingute moodulite loomisel.
- Kuna VÕS lepinguga kutseõpetajatega arenguestlusi läbi ei viida, soovitame kaaluda nendega regulaarsete koostöövestluste pidamist, et anda tagasisidet õpetamisele, arutada õppetöös ettetulevaid probleeme jm. Sellisteks aruteludeks võib kokku kutsuda ka kogu valdkonna (st ka lapsehoiu õppekava) eriala praktikud. Soovitame tulevikus sellega tegeleda õppekavadele määratud juhtõpetajal või valdkonna eestvedajal.
- Kuna praktikute kaasamine pedagoogiliste täienduskoolituse õppekava moodulites osalemisesse võib osutada väljakutseks, sest nende erialane töö ei võimalda seda, soovitame kaaluda individuaalset lähenemist ja uurida välja, millisel viisil ja tingimustel oleks praktikutel selliste vajalike pädevuste omandamine vastuvõetav ja võimalik. Näiteks võiks ühe võimalusena kaaluda koolituse pakkumist e-õppena.
- Mis puudutab eesmärki, et 50% eriala õpetajatest heaolu ja tervise valdkonnas omandaksid kutseõpetaja kutse, siis soovitame koolil analüüsida mõlemat õppekavarühma eraldi ning

kaaluda, kas on tingimata vajalik oodata praktikutelt kutseõpetaja kutseeksami sooritamist ja kas praktikud peaks arvama selle 50% sisse. Nagu õppekavarühmas on ka järeldusele jõutud, ei näe VÕS lepingu alusel kaasatud õpetajad vajadust kutseõpetaja eksami sooritamiseks. Seega soovime pigem julgustada ja toetada ainult koolis põhikohaga (töölepingu alusel) töötavaid õpetajaid kutseõpetaja või ka täiskasvanut koolitaja kutse omandamisel. Selline eesmärk võiks olla realistlikum.

Komisjoni hinnangul vastavad õppekavarühma õpetajad, sh praktikud ja praktikajuhendajad nõutavale kvalifikatsioonile ning õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud. Samuti lähtub õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

3.3 Õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad

Hindamiskriteeriumid:

1. õppekavarühma õpikeskkond on piisav õppekava õpiväljundite saavutamiseks;
2. õppeprotsessis on tagatud turvalisus ja tervise kaitse.

Analüüs

Eneseanalüüsi, hindamiskülastusel toimunud vestluste ning 13.10.20 Haapsalu Kutsehariduskeskuses õpikeskkonnaga tutvumise põhjal saame väita, et ÕKR õpikeskkond on piisav ning toetab õppijat õppekavade õpiväljundite saavutamisel. Kooli eneseanalüüsis kavandatud edasised parendustegevused (nt õppijate arvu kasvades hooldustöö õppelabori ruumide ümberkorraldamine/laiendamine; õppekirjanduse inventuur ja kaardistamine ning e-raamatukogu loomine) on asjakohased.

Hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja erialade õppijad kasutavad õppeklasse, mis on varustatud õppe läbiviimiseks vajalike vahenditega nagu arvutid, meediaprojektorid, jm. Hooldustöötaja eriala õppetöö toimub õppelaboris, kus on olemas uued voodid, rulaator, ratastool. Õppelabor on varustatud vahenditega, mis on seotud hooldustoimingute ja tervist edendavate õpiväljunditega nagu näiteks hooldustarbed, ratastool ja ergonoomikavahendid, esmaabi-, hooldus- ja imiknukk. Õpetajatega ja ÄTO juhatajaga vestlustest selgus, et vajadusel võtavad õppevahendid kaasa õpetajad oma töökohtadelt. Näiteks uued ergonoomilised abivahendid. Tänu sellele on töökohapõhise õppe õppijate töökohad ka endale asutusse sarnased vahendid soetanud.

Õppebaasi kasutatakse otstarbekalt, nt hooldustöö eriala õppelabor on ristikasutuses, seda kasutavad ka tegevusjuhendaja eriala õppijad. Praktilise õppe läbiviimiseks kasutatakse vajadusel teiste asutuste ressursse, nt Haapsalu Neuroloogilises Rehabilitatsioonikeskuses.

Õpetajad kinnitasid vestlusel, et õppeks vajalikud vahendid ja kirjandus on olemas ning vajadusel ostetakse kooli poolt vastavalt nende ettepanekutele õppevahendeid ja õppekirjandust juurde. Vestlustest õppijate ja õpetajatega selgus, et õppematerjalid vastavad vajadustele, sh „Hooldustöötaja käsiraamat“ ja „Tegevusjuhendaja käsiraamat“. Õppekavarühma esitatud näidete ja vestluste põhjal õpetajatega on õpetajad koostanud ja kasutavad ka e-õppe materjale.

Koolil on olemas raamatukogu, mida on võimalik kasutada esmaspäevast reedeni. Õppijatel on võimalik kasutada HAKOLA nutiklassi (Haapsalu kommunikatsioonilaborit). Koolis, sh ÕKR, on kasutusele võetud *Google Classroom* veebikeskkond, mis on alles testimisel, kuid millega seoses kinnitasid vestluste osalenud, õpilased õpetajad ja ka juhtkond, et seda on lihtne kasutada ja see toetab õppetööd mitmes mõttes: kõik õppematerjalid on koondatud ühte keskkonda ning nii õpetajatel kui ka õpilastel on kõigele juurdepääs. Ühine keskkond võimaldab kõigil õpetajatel olla kursis sellega, mida teevad teised õpetajad samas moodulis või õppekaval. Koolis on hindamisperioodi jooksul soetatud üle 30 sülearvuti ning õppijatel on võimalus laenutada neid koju. Vestlustest erinevate osapooltega selgus, et seda võimalust kasutasid õppijad eriolukorra ajal, mil koolis toimus distantsõpe.

Hindamiskülastusel selgus, et osad õppijad ja õpetajad on rahulolevad võimalusega kasutada ööbimisvõimalust HKHK hostelis või õpilaskodus.

Vastavalt õpilaste rahulolu-uuringu tulemustele on hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja eriala õppijad õppekeskkonnaga rahul. 2020. aastal 5-palli süsteemis hindasid hooldustöötaja eriala õppijad õppekeskkonda 4,42 ja tegevusjuhendaja eriala õppijad 4,4 palliga.

Vastavalt praktikakorralduse juhendile, kooli eneseanalüüsile ning vestlustele juhenduvad õppijad töökohapõhises õppe oma töökohas kehtivatest ja praktiliselt praktikakoha töökorralduse reeglitest ning õppijatele laieneb töötervishoiu ja tööohutuse seadus. Juhendamise viivad läbi praktikajuhendajad praktikakohtades esimesel päeval ning põhiõpetajad õppetöö vältel. Praktikakohtades annavad õppijad allkirja, et neid on juhendatud, sh informeeritud kõigest, mis puudutab turvanõudeid ja nii enda kui teiste tervise kaitsmist. Praktikakohtade eelhindamise käigus hindab kooli esindaja mh ettevõttes vajaminevate isikukaitsevahendite olemasolu.

Hooldustöötaja ja tegevusjuhendaja eriala õppekaval käsitletakse nii töötaja stressi ja läbipõlemise ning töötervishoiu ja ohutuse teemasid. Hooldustöötaja erialal on suur tähelepanu ka ergonoomika ja abivahendite teemadel. Vaimse tervise esmaabi ja infektsioonikontrolli teemasid on käsitletud, kuid seoses COVID-19 levikuga soovib komisjon neid teemasid laiemalt käsitleda.

Eriolukorra ajal viidi õppijad üle distantsõppele, et tagada nende tervise kaitse.

Järeldused

Tugevused

- Õppekeskkond Haapsalu Kutsehariduskeskuses toetab õppekavarühma õppekavade õpiväljundite saavutamist. Vajadusel kasutatakse õppe läbiviimiseks ka teiste asutuste, näiteks Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsioonikeskuse ressursse.
- Kooli ressursside juhtimine on võimaldanud paindlikult reageerida ootamatutes olukordades, võttes kasutusele erinevad digilahendused lähtuvalt õppija vajadustest, nt paindlik üleminek e-keskkondadele, arvutite laenamise võimalus õppijatele.

Arenguvõimalused

- Seoses COVID-19 pandeemiaga ning õppijate tervise ja heaolu toetamiseks soovib komisjon käsitleda mõlemal erialal rohkem vaimse tervise esmaabi ning infektsioonikontrolli teemasid.

Komisjoni hinnangul on õppekavarühma õpikeskkond piisav õppekavade õpiväljundite saavutamiseks ning õppeprotsessis tagatud turvalisus ja tervise kaitse.

3.4 Õpe on tõendus põhine, otstarbekas ja jätkusuutlik

Hindamiskriteeriumid:

1. õpe lähtub kooli arengukavalistest eesmärkidest;
2. õpe lähtub tööturu vajadustest ja õppijate sihtrühma prognoosist ning on jätkusuutlik.

Analüüs

Lähtuvalt kooli arengukavast on peale 2017. aastal läbi viidud õppekavarühma hindamist koostatud ja kooli nõukoguga kooskõlastatud tervise ja heaolu valdkonna strateegia aastateks 2018-2020, mille raames on tehtud valdkonna – nii sotsiaaltöö ja nõustamise ÕKR kui ka lastehoid ja teenused ÕKR – sisehindamine (st analüüsitud hetkeolukorda), püstitatud valdkonna strateegilised eesmärgid ning kavandatud elluviidavad tegevused. Strateegias toodud tegevused on komisjoni hinnangul valdavas osas täidetud ning alustatud on uue kooli arengukava koostamisega.

HKHK visioonis 2020 toodu on ÕKRs tõeks saanud. HKHK väärtused (hoolivus, koostöö, professionaalsus, õppijakeskus, areng, avatus ja rõõm) peegelduvad selgelt ÕKR õppe-kasvatustöös. Nii vilistlaste, õppijate kui koostööpartnerite vestluste põhjal võib öelda, et ÕKR on hea mainega ja edasipürgiv uuendusmeelne, õppe tulemusel omandatavad kompetentsid on kooskõlas tööturu vajadustega ning ÕKR on saavutanud tuntuse ja tunnustatuse regiooni valdkonna ettevõtete seas kui kool, kelle lõpetajad on kindla kvaliteedimärgiga. Valdkonna arengustrateegias on mainitud, et kooli toimepiirkonnas (Läänemaa, Hiiumaa, osa Harjumaast ja Raplamaa) on palju erinevaid tervishoiu- ja hoolekandetasutusi, milles töötab arvestatav hulk ilma erialase hariduseta hooldustöötajaid. HKHK on Lääne ja Hiiu ja Rapla maakonnas ainus, kes pakub hooldustöötaja tasemeõpet. Kooli toimepiirkonnas on mitmekesine ja arvukas valik praktikakohti, kus on võimalik sooritada praktikat erinevate kliendigruppide hoolekande vajadust arvesse võttes ning erinevaid hooldusvõtteid omandades. Hooldustöötaja eriala saab omandada ka madalama haridustasemega inimene, kellel on eelnevalt jäänud erinevatel põhjustel kesk- ja/või eriharidus omandamata. Õppekavarühma erialadel on võimalik tulemuslikult rakendada töökohapõhist õpet, milles koolil on olemas ka mitmeaastane kogemus.

Olemasolevate õppekavade arendamisel ning uute väljatöötamisel arvestab õppekavarühm tööturu vajadusi ning õppijate arvu prognoosi. ÕKR on kaardistanud vastavalt arengustrateegia eesmärkidele tervise ja heaolu valdkonna huvigrupid ning huvigruppide vastastikuse koostöö, kus on kirjeldatud koostöövaldkonnad. Õppekavade ja nende rakenduskavade koostamisel ja arendamisel lähtutakse kutsestandarditest, kutseharidusstandardist ning erinevate huvigruppide vajadustest. Tööturu vajaduse kaardistamine on õppekavarühmas lähtunud koostööst partneritega ning lähiaastate prognoosist. Nt ülevaate tööturu vajadustest saab ÕKR töötukassa aruannetest. Õppekavadesse on sisse viidud valikmooduleid, mis peaksid lisama õppekavadele paindlikkust ja andma õpilasele võimaluse oma õpingutes arvestada individuaalseid soove ja vajadusi. Vestluses direktori ja ÄTO juhatajaga jäi kõlama seisukoht, et õppekavade arendamisel arvestatakse Läänemaa kui kohaliku piirkonna vajadusega töötajate järele, kellel on tervise ja heaolu ning lastehoiu valdkonna ettevalmistus. Piirkonnas on palju vastavaid ettevõtteid, kes vajavad kvalifitseeritud tööjõudu või täiendkoolitust oma töötajatele. Peale Läänemaa vaatab kool potentsiaalsete õppijate poole Hiiumaal ja Raplamaal. Koolil on lähitulevikus plaanis luua uusi, lühemaid õppekavasid ning

täiendkoolitusprogramme, mis seostuvad olemasolevate õppekavadega. Õppekavade arenduses teeb kool proaktiivset koostööd kohaliku omavalitsusega ja töötukassaga ning selle antakse head tagasisidet.

Õppekavarühm on oma arengus arvestanud ka sotsiaaltöö valdkonna tööturu seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordineerimise süsteemi (OSKA) uuringu tulemustega. Sotsiaaltöö valdkonna OSKA raporti põhjal 21% hooldustöötajatest vanemad kui 60 ja ka 50-59 vanuste osakaal suurim valdkonnas (35%), seega on pidev vajadus selle eriala oskustöötajate järele. Põhilisteks kasvamist soosivateks mõjuriteks on raporti põhjal elanikkonna vananemine, uued põlvkonnad, kes soovivad personaalsemat teenust ning kogukonnapõhised teenused. Tegevusjuhendajate tööjõuvajadus on kasvav, mille peamiseks mõjutajateks on uued põlvkonnad ning kogukonnapõhised teenused. Kasvava olulisusega oskustena tuuakse raportis suhtlemisoskused, kogukonnatööoskused, klienditöö ja valdkonna tööga soetud spetsiifilised oskused sh IT lahenduste kasutamise, seadusandluse tundmise ja keeleoskus. OSKA analüüsi põhjal ületab hooldustöötajate puhul tööjõuvajadus olulisel määral koolituspakkumist. Samas on analüüsi põhjal tehtud järeldus, et kuigi analüüsi koostamise ajal oli nõudlus ja pakkumine tasakaalus, koolitatakse tõenäoliselt lähiaastatel tegevusjuhendajaid rohkem, kui on tööturu reaalne vajadus. Võib järeldada, et järgneval perioodil on vajadus koolitada hooldustöötajaid samas või isegi suuremas mahus, tegevusjuhendajaid samas mahus.

ÕKR juhtimine on pigem jätkusuutlik. ÄTO juhatajal, kes on ametlikult nii ÕKRI kui selle õppekavade juht, lasub peamine vastutus nii õppekavarühma kui ka selle õppekavade arendamise eest. Eelmise hindamiskomisjoni soovitus oli määrata nii sotsiaaltöö ja nõustamise kui ka lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmadele eraldi eestvedaja rolli täitev juhtõpetaja. Kool on selles suunas teatavaid samme astunud. Peale eelmist hindamist on hinnatavates õppekavarühmades loodud õppetöö koordinaatori ametikoht (2019.a). Tema tööülesanded vaadatakse üle ja täiendatakse koos ÄTO juhatajaga iga õppeaasta eel. Uue ametikoha loomine on küll vähendanud ÄTO juhataja töökoormust, kuid koordinaator tegeleb kogu sotsiaalvaldkonda puudutavate pigem tehniliste ja õppetöö korralduslike küsimustega. Komisjoni hinnangul on ÄTO juhatajal endisel suur koormus ja tööülesanded killustatud. Komisjoni hinnangul tuleb jätkuvalt leida võimalusi tema ülesannete ja koormuse jaotamiseks rohkemate inimeste vahel, mis maandaks ühe inimese juhtimisest tulenevaid võimalikke riske ning võimaldaks veelgi rohkem süvitsi ja jätkusuutlikumalt tegelda ÕKR ja õppekavade arendamisega. Kool plaanib 2021. aasta kevadel korraldada taas konkursi hooldustöö eriala kutseõpetaja leidmiseks, et tagada suurema kindluse õppetöö jätkusuutlikkuseks õppekavarühmas.

Järeldused

Tugevused

- Nii vilistlaste, õppijate kui koostööpartnerite hinnangul on õppekavarühma maine kõrge, see on tuntud ja tunnustatud regiooni valdkonna ettevõtete seas. Õppekavarühm on arenev, uuendusmeelne, lõpetajate kompetentsid on kooskõlas tööturu vajadustega.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Komisjoni hinnangul on ÄTO juhataja koormus endiselt liialt suur. Vaatamata õppetöö koordinaatori ametikoha loomisele ja teatavale koormuse vähendamisele juhib ÄTO juhtaja hetkel kolme õppekavarühma (sh sotsiaaltöö ja nõustamine ning lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmad) ja kõiki sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma õppekavu. Tema tööülesanded on erinevate õppekavarühmade vahel killustunud. Kirjeldatud olukord võib pikemas perspektiivis tekitada raskusi õppekavarühma arendustegevuste kavandamisel ja nende elluviimisel, sellest tulenevalt ka jätkusuutlikkusel.

Arenguvõimalused

- Kooli eneseanalüüsis ning tervise ja heaolu arengustrateegias on analüüsitud mõlemat õppekavarühma koos tervise ja heaolu valdkonna nimetuse all. Mõlemad õppekavarühmad on siiski oma olemuselt väga erinevad, võimaldades luua väga erinevaid õppekavu (nt Lapsehoid ja teenused noortele ÕKRs ka noorte suunal) ja võivad vajada mõningates aspektides erinevaid lähenemisi. Seetõttu soovime koolil edaspidi püstitada eesmärgid ning kavandada tegevusi ja valdkonna arengut rohkem õppekavarühmapõhiselt, mis võimaldaks keskenduda senisest enam erialade arendamisele nende eripäradest lähtuvalt.

Õppekavarühmade eraldi käsitlemine on soovitatav ka kooli uues arengukavas. Samuti soovime arengukavas jätkuvalt kirjeldada ÕKRga seotud arengueesmärgid ning arengukava tegevuskavas konkreetsed tegevused nende saavutamiseks.

Komisjoni hinnangul lähtub õpe kooli arengukavalistest eesmärkidest, mis omakorda kajastuvad kooli koostatud valdkonna arengustrateegias 2018–2020. Komisjoni hinnangul lähtub õpe tööturu vajadustest ja õppijate sihtrühma prognoosist, kuid praeguseks ei ole leitud lahendust õppekavarühma ja õppekava juhtimiseks selliselt, mis tagaks pikemas perspektiivis valdkonna jätkutuuliku arengu.

3.5 Hindamiskomisjoni peamised järeldused ja osahinnangud

Peamised järeldused

Tugevused

- Õppekavarühma maine on kõrge. Nii õppekavarühma õppijate, vilistlaste kui ka tööandjate hinnang koolipoolsele ettevalmistusele tööeluks on väga kõrge, mille tõenduseks on kutseksamite eduka sooritamise kõrge tase. Õppekavarühmas läbiviidava õppe kvaliteedi suhtes on kindlad kõik osapooled. Usaldust näitab see, et paljud õppijad ja vilistlased soovivad edasi õppida samas koolis teisel erialal, sama eriala kõrgemal tasemel või jätkata õpinguid kõrghariduses.
- Õppimist soodustav õpikeskkond ja õppekorraldus, positiivne tööatmosfäär ja head suhted, õppijakeskseid ja õppijate eripära arvestavad õppe- ja hindamismeetodid ning õppijate ja õpetajate ja praktikajuhendajate toetamine on taganud kõigi osapooled rahulolu õppekasvatuse protsessiga. Õppekorralduses arvestatakse täiskasvanud õppijate sihtrühma eripäraga.
- Õppekavarühmas õpetavad motiveeritud ja pühendunud, kompetentsed ja täiskasvanu õppijate eripära arvestavad, õpetamist väärtustavad ja oma rolli pigem juhendajana mõttestavad kutseõpetajad, kelle hulgas on kogenud praktikuid ja tunnustatud õppekirjanduse autoreid ning valdkonna asjatundjaid.

Parendusvaldkonnad ja hindamiskomisjoni soovitused

- Moodulite rakenduskavad vajavad regulaarset ülevaatamist ja uuendamist. Komisjon soovib regulaarselt ajakohastada õppekava moodulite rakenduskava ning kaasata sellesse protsessi sisuliselt kõik osapooled: täiskasvanud õppijad, kutseõpetajad, praktikajuhendajad ja tööandjad.

- Õppekavarühma õppekavadel puudub sisulisi arendustegevusi eest vedav eriala õpetajast juht, põhiline roll nii õppekavarühma kui ka kõigi selle õppekavade juhtimisel on ÄTO juhatajal. ÕKRI kui terviku ja selle õppekavade efektiivsema ning sisulisema arendamise seisukohast peame vajalikuks rakendada õppekavarühma ning selles rakendatavaid õppekavu sisuliselt eestvedav(ad) eriala spetsialisti(de)st juhtõpetaja(d).

Arenguvõimalused

- Soovitame kaaluda valikõpingute laiendamist õppekavades, mis võimaldaks paindlikult reageerida tööturu vajadustele. Soovitame ka luua ÕKR õppijatele reaalne võimalus valida erinevate valikmoodulite vahel.
- Soovitame mõlema eriala õppekavade moodulitesse lõimida rohkem vaimse tervise esmaabi ning infektsioonikontrolli teemasid.
- Soovitame otsida uusi võimalusi koostööpartnerite ja erialaspetsilistidest kutseõpetajate regulaarseks/süsteemseks kaasamiseks õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendamisse ja uute taseme- ning täienduskoolituse õppekavade koostamisse.
- Soovitame edaspidi analüüsida sotsiaaltöö ja nõustamise ning lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmi eraldi ning püstitada eesmärgid ja kavandada tegevusi ja valdkonna arengut rohkem õppekavarühmapõhiselt, mis võimaldaks keskenduda senisest enam erialade arendamisele nende eripäradest lähtuvalt. Õppekavarühmade eraldi käsitlemine on soovitatav ka kooli uues arengukavas. Samuti soovitame arengukavas jätkuvalt kirjeldada ÕKRiga seotud arengueesmärgid ning arengukava tegevuskavas konkreetsed tegevused nende saavutamiseks.

Kokkuvõttev tabel: hindamiskomisjoni osahinnangud standardite lõikes

	Standard	vastab nõutavale tasemele	vastab osaliselt nõutavale tasemele	ei vasta nõutavale tasemele
1	Õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele	x	☐	☐
2	Õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad	x	☐	☐
3	Õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad	x	☐	☐
4	Õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik	x	☐	☐

HINDAMISKOMISJON KOOSSEISUS

Sirje Rekkor	kutseõppe ekspert, Tallinna Ülikool, komisjoni esimees
Tiia Bach	kutseõppe ekspert, Haridus- ja Noorteamet, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, komisjoni sekretär
Andra Õismaa	tööandjate esindaja, AS Medicum
Stina Siem	tööandjate esindaja, Tallinna Tugikeskus Juks

KINNITAS OSAHINNANGUD HÄÄLTEGA 4 POOLT JA 0 VASTU: 29.11.2020

4. Lastehoiu ja teenused noortele õppekavarühma analüüs standardite lõikes

Hindamise aluseks olevad standardid:

1. õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele;
2. õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad;
3. õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad;
4. õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik.

4.1 Õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele

Hindamiskriteeriumid:

1. õppekava on kooskõlas kutseharidusstandardi ning (nende olemasolul) teiste kutseala reguleerivate riiklike ja/või rahvusvaheliste õigusaktide nõuetega;
2. õppekava õpiväljundid on vastavuses tööturul vajatavate kompetentsidega ning (selle olemasolul) vastava kvalifikatsioonitaseme kutsestandardiga;
3. õppekava maht, põhi- ja valikõpingute moodulite osakaal, praktilise töö ja praktika ning iseseisva töö osakaal ning õppevormid on asjakohased ja toetavad õpiväljundite saavutamist;
4. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktika korraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
5. õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on sidusad ja toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

Analüüs

Õppekavade kooskõla kutseharidusstandardi jt õigusaktidega

ÕKR õppekava „Lapsehoidja, tase 4“ vastab kutseharidusstandardile ja on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS). Õppekava õpiväljundid ja neist tulenevad moodulite õpiväljundid vastavad kutseharidusstandardis toodud 4. taseme kutseõppe õpiväljunditele tagades nende saavutamise, sh kutse- ja erialased teadmised, kutse- ja erialased oskused ning iseseisvuse ja vastavuse ulatus, õpipädevus, suhtluspädevus, enesemääratluspädevus, tegevuspädevus, infotehnoloogiline pädevus, algatusvõime ja ettevõtlikkuspädevus.

ÕKR rakendatud täienduskoolituse õppekava „Esmaabikursus lapsehoidjale ja hooldustöötajale“, maht 20 tundi, on koostatud lähtuvalt täienduskoolituse standardist (RT I, 11.11.2016, 2) ning on saanud riikliku koolitustellimuse (RKT).

Õppekavade õpiväljundid

ÕKR rakendatav õppekava „Lapsehoidja, tase 4“ vastab 2016. aastal kinnitatud ja kuni 2021.aasta lõpuni kehtiva kutsestandardi „Lapsehoidja, tase 4“ kompetentsusnõuetele. Õppekava analüüs näitab, et kohustuslike põhiõpingute moodulite „Lapse kasvukeskkonna toetamine“ (maht 5 EKAP), „Lapse arengu toetamine“ (maht 15 EKAP), „Lapse tervise edendamine“ (maht 10 EKAP), „Koostöö lapsevanema või hooldajaga“ (maht 3 EKAP) ning „Erivajadusega lapse hoidmine“ (maht 12 EKAP) õpiväljundid on vastavuses kutsestandardi kohustuslike kompetentsidega, sõnastatud arusaadavalt ja detailselt.

Õppekava õpiväljundite vastavuse kohta tööturul vajatavate kompetentsidega on iga õppeaasta lõppedes, kui järjekordne lend lõpetab, võetud tagasisidet koostööpartneritelt ümarlaudadel, vestlustel praktikajuhendajatega, tagasisidevestlustes õpilastega, ettevõtete külastustel. Kooli eneseanalüüsi põhjal toimub iga õppeaasta lõpus ÄTO juhataja eestvedamisel moodulite rakenduskavade läbivaatamine ja koostöös õpetajatega muudatuste sisseviimine tulenevalt õpetajate refleksioonist, asutuste vajadustest ja õppijate vajadustest ning ootustest. Tagasiside põhjal on põhiõpingute moodulite rakenduskavades täpsustatud hindamiskriteeriumite sõnastust ja hindamisülesandeid, õpetajate poolt praktilal täitmiseks kavandatud õppeülesandeid, samuti õpiväljundite saavutamiseks planeeritud õppe mahtu ja tunnijaotust. Seda kinnitasid vestlused ÄTO juhtajaga, õpetajatega, vilistlastega ja tööandjatega.

Koostöö tulemusel teiste sama eriala õppekavu rakendavate koolidega, nt Tallinna Tervishoiu Kõrgkooliga, Tartu Tervishoiu Kõrgkooliga, Kuressaare Ametikooliga, Valgamaa Kutsehariduskeskusega, on ühtlustatud õppekava õpiväljundeid, hindamiskriteeriume ja rakendamise seonduvat, näiteks põhiõpingute moodulite mahte, auditoorse ja iseseisva töö ning praktika mahtusid moodulites.

Valikõpingute moodulid ja õpiväljundid on õppekavades koostatud lähtuvalt koostööpartnerite ja õppijate vajadustest ning kooli võimalustest. „Lapsehoidja, tase 4“ õppekavas on valikõpinguid 9 EKAP mahus: „Võõrkeel“ mahus 4 EKAP ja „Nutikad vahendid igapäevases töös“ mahus 5 EKAP. Kuna valida saab 9 EKAP mahus, siis õppijatel valiku võimalus sisuliselt puudub. Õppekavasse lülitatud valikõpingute moodulitega määratud õpiväljundid toetavad ja laiendavad kutseoskusi (nt „Nutikad vahendid igapäevases töös“) või toetavad võtmepädevuste omandamist (mõlemad valikmoodulid). Õppekavas on sätestatud, et valikõpingud pakub välja kool, lähtudes sihtgrupi vajadustest ja kooli võimalustest ning õppijal on õigus valida valikõpingute mooduleid vastavalt Haapsalu Kutsehariduskeskuse õppekorralduseeskirjale. Kuid praegu puudub õppijatel võimalust valida. Vestluste põhjal õpetajate, õpilaste, vilistlaste ja tööandjatega on õppekavasse lülitatud valikõpingutega rahul kõik osapooled, kuna peavad just neid erialaõpinguid toetavate õpingutena väga olulisteks. Samas tõi näiteks 2020. aastal muutnud olukord tööandjate poolt vajaduse koostada õppekavasse uus, lasterühma saatja valikmoodul, mida praegu koostatakse.

Vestluses tööandjatega selgus, et nad on ÕKR rakendatavate õppekavadega ja enda kaasamisega rahul.

ÕKR on valmis paindlikult reageerima tekkinud olukorrale valdkonna tööturul. ÕKR eneseanalüüsi ja vestluse põhjal koostööpartneritega on koostöös Haapsalu Linnavalitsuse ja teiste koostööpartneritega planeeritud koostada lühemaajalisi õppekavu, näiteks erivajadusega lapse tugiisikute ettevalmistamiseks.

Lastehoid ja teenused noortele õppekavarühma täienduskoolituse õppekava on vastavuses tööturul vajatavate kompetentsidega, kuid õppekavaarendus on pigem ebapiisav. Kooli eneseanalüüsi ning

vestluste põhjal täienduskoolituse juhiga on ÕKR täienduskoolituse uute õppekavade koostamisel lähtunud koolitusvajaduste kaardistamise tulemustest, samas on õppekavade koostamine olnud väga tagasihoidlik. Vahemikus 2017–2020 on ÕKR eneseanalüüsi põhjal täienduskoolituse juhi eestvedamisel, kes on kaasanud ettevõtete jt huvigruppide esindajaid, ÄTO juhatajat ja kutseõpetajaid, koostatud üks riikliku koolitustellimuse saanud täienduskoolituse õppekava („Esmaabikursus lapsehoidjale ja hooldustöötajale“, maht 20 tundi), mida on rakendatud kahel korral 2019. aastal. Koostatud on veel üks õppekava („Masked vestlused lapsevanemaga ja rahulolu saavutamine lasteaia õpetaja töös“), mis pole aga RKTd saanud ja on parendusprotsessis. Täienduskoolituse nõudlus ja pakkumine on koolitusjuhi hinnangul üldiselt tasakaalus, pigem ületab nõudlus praegu pakkumise, mille peamiseks põhjuseks on spetsialistidest õpetajate töökoormus, teiste regiooni vastava valdkonna spetsialistide kaasamise võimalused koolitajateks ja RKT koolituste madalad tunnitasad. ÕKR on valmis paindlikult reageerima muutunud olukorrale valdkonna tööturul, näiteks koostöös Haapsalu Linnavalitsuse ja Haapsalu Sotsiaalmajaga on planeeritud koostada täienduskoolituse õppekavad laste tugiisikute reservi ettevalmistamiseks kriisiperioodil.

Õppevormid, õppekavade maht, moodulite ja praktika ning praktilise öö osakaal õppekavades

Õppekava „Lapsehoidja, tase 4“ sihtrühmaks on töötavad lapsehoidjad, kellel puudub vastav tasemeharidus ning sellest lähtuvalt on ÕKR asjakohaselt valinud asjakohase statsionaarse töökohapõhise õppevormi. Õppekava maht võimaldab saavutada kutsestandardites toodud kompetentsid, sh kutset läbiv kompetents, ning vastab tööandjate ja õppijate sihtrühmade vajadustele ja ootustele. Praktika on lõimitud kõigisse põhiõpingute ja valikõpingute moodulitesse, moodustades põhiõpingute mahust 71%, valikõpingute mahust 41% ning kogu õppekava mahust 67%. Õppekava põhi- ja valikõpingute moodulite osakaal, auditoorse töö, iseseiva töö ja praktika osakaal on asjakohane ning võimaldab omandada kutsestandardiga kehtestatud teadmised ja oskused. Seda kinnitab kutseksamitel osalemise protsent (100% lõpetanutest aastatel 2018–2020) ja selle eduka sooritamise kõrge tase (100% lõpetanutest aastatel 2018–2020).

Õppekavade mahud, struktuur, samuti moodulite mahud, teooriaõppe ja praktika mahud ja osakaalud moodulites on läbi arutatud ja ühtlustatud neid õppekavu rakendavate eelpool nimetatud õppeasutuste koostöös.

Õppekorraldus

Õppekorralduses on kool arvestanud õppijate, samuti tööandjate soove ja vajadusi. Sellest lähtuvalt toimub kontaktõpe reedel ja laupäeval. Näiteks on arvestatud kaugemalt tulijatega ja õppetöö reedel algab reedel kell 11.00. Õppijad väljendasid vestlusel selle üle heameelt ja kinnitasid, et sellise õppekorraldusega on nad väga rahul. Tunniplaan on avaldatud kooli veebilehel, see koostatakse koostöös õpetajatega.

Õppima asujaid nõustatakse ja informeeritakse põhjalikult õpingute algul toimuval infopäeval, mis on sisse viidud 2019. aastast. Õppetöö ja kooliga seotud info on õppijatele hästi leitav ka kooli kodulehelt. ÕKR on olnud äärmiselt paindlik distantsõppele üle minemisel ja asjakohased võimalused on välja arendatud. ÕKR õppijatel on võimalus kasutada ja laenutada ka kooli sülearvuteid.

Õppekavarühma õppekeskkond on ringkäigu põhjal koolis piisava sisustuse ja kaasaegsete digivõimalustega.

Töökohapõhise õppe ja praktika kord on sätestatud kooli praktikakorralduse juhendis. Vastavalt korrale tuleb iga uue praktikakoha lisandumisel hinnata enne õpilase praktikale suunamist praktikakoha sobivust. Hindamise eesmärgiks on tagada praktikaülesannete täitmiseks ja õpiväljundite saavutamiseks sobilikud tingimused ning saada kinnitust ettevõtte sobivusest praktika

ja/või töökohapõhise õppe läbiviimiseks õppekava kohaselt. Vastavalt korrale viib koolipoolne praktikajuhendaja või praktika koordinaator kas kooli või praktikale suunduva õppija poolt kokkulepitud uues praktikakohas läbi eelhindamise kooli koostatud hindamisankeedi alusel. Ettevõtte hindamisankeedil on kirjeldatud tingimused töökeskkonnale ja õppija juhendamisele, mis on eelduseks õpiväljundite saavutamiseks. Kooli poolt esitatud dokumentide ja vestluste põhjal vastutab eelhindamise eest ÄTO juhataja, juhendis kirjeldatud eelhindamine toimib ning kooli esindaja (ÄTO juhataja või praktikakoordinaator) on tutvunud praktikakohtadega ja hinnanud nende sobivust praktika või töökohapõhise õppe läbiviimiseks. Kõik praktika- ja töökohapõhise õppe baasid on eelhinnatud, hinnang digiallkirjastatud koolipoolse hindaja ja ettevõtte esindaja poolt ning see kehtib 5 aastat. Kui konkreetnes ettevõttes pole töökohapõhise õppe puhul võimalik mõnda õpiväljundit saavutada, fikseeritakse see praktikaettevõtte hindamisankeedis ning kool tagab, et õppijad peavad need saavutama teises asutuses.

Lapsehoidja eriala töökohapõhine õpe toimub positiivse hinnangu saanud praktikabaasides, näiteks Haapsalu Lasteaed Pääsupesa, Tareke, Vikerkaar või Haapsalu Vanalinna lasteaiad, Uuemõisa Lasteaed-Algkool, Keila Lasteaed Miki, Keila Lasteaed Vikerkaar, Linnamäe Lasteaed, Tori Lasteaed. Kõigis eelnimetatud asutustes toimus töökohapõhine õpe hindamise ajal. Eelnevatel aastatel on õpet läbi viidud ka Palivere ja Risti lasteaias, Ruila Kirsi lasteaias, MTÜs Lepatriinu. Praktikaettevõtetega on sõlmitud koostöölepingud ning toimib väga hea sisuline koostöö, mida kinnitasid vestlustel nii õppijad, vilistlased kui ka praktikajuhendajad. Praktikajuhendajatega vestlemisel sai hindamiskomisjon kinnituse, et õppekava on vajalik, tööandjad on praktika- ja õppekorraldusega rahul. Praktikajuhendajad võtavad juhendamise ülesannet kui mentorlust, mis sunnib pidevalt ka ennast erialaselt arendama, näiteks digipädevuste omandamisel.

Ettevõttepoolsed praktikajuhendajad on praktika juhendamiseks eelnevalt ette valmistatud. Vestlustel osalenud õpetajad ja praktikajuhendajad töid esile koolituse ja juhendamist ÄTO juhataja poolt, kes tutvustab neile nii õppekava, moodulite rakenduskava, kutsestandardit kui hindamist ning selgitab muud õppekorraldusega seonduvat.

Praktikaga seonduv dokumentatsioon on Google Drive keskkonnas. Tänu sellele on kõikidel osapooltel igal ajal ja kohas võimalik dokumentatsiooniga tegeleda. Vestlustel osalenud õppijad ja praktikajuhendajad rõhutasid, et see on võimaldanud kooli ja praktikaettevõtete vahelist koostööd tõhustada ja suhtlus Google Drive'i keskkonnas on efektiivne ning et selline muudatus praktikakorralduses on positiivne. Nii õppijad kui praktikajuhendajad on sellise korraldusega rahul. Praktikaga seonduv dokumentatsioon on ka leitav ja kättesaadav kooli kodulehel.

Lapsehoidja eriala õppijatel on võimalus sooritada praktika osaliselt ka teises lasteaias. Nii õpetajate kui tööandjate eestvedamisel saavad kõik õppijad kuni nädal aega olla praktiliselt teises asutuses, üldjuhul mõne teise õppija töökohas. Õppijad hindasid seda kogemust vajalikuks ning saadud kogemusi jagati ka õppetundides. Nii õppijatel kui praktikajuhendajatel on võimalus käia õppekäikudel, mida hinnati kasulikuks.

Õppekavarühmas on hakatud leidma ka lapsehoidja eriala õppijatele õpirändes osalemiseks võimalusi ning õppijad on võimalustest teadlikud, kuid töökohapõhise õppe tõttu ei ole õppijad seda võimalust senini kasutanud.

Vastavalt õpilaste rahulolu-uuringu tulemustele on lapsehoidja eriala õppijad õppekorraldusega väga rahul (2020. aastal hindasid 5-palli süsteemis 4,27). Intervjuudel selgus, et kõik osapooled on sellise praktikakorraldusega rahul.

Õppekavade õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid

Õppekavarühma õppekava õppe sisu, meetodeid ja hindamist kajastavaid moodulite rakenduskavad on arendatud ÕKR eneseanalüüsi põhjal koostöös teiste õppeasutustega ja kohandatakse lähtuvalt sihtrühma eripärast, õppevormist, õpetajate ja õppijate refleksioonist, praktikaettevõtete tagasisidest. Moodulite rakenduskavades on õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid ÕKR eneseanalüüsi põhjal kujundatud koostöös sama eriala õppekavu rakendavate õppeasutuste koostöös ning läbi arutatud võrgustiku seminaridel. Vestlusest ÕKR õpetajatega selgus, et lähtuvalt õppijate ja praktikaettevõtete eripärast kohandavad õpetajad nii õppe sisu, õppeülesandeid ja -meetodeid kui ka hindamisülesandeid ja –meetodeid. Õpetajad on selgelt mõtestanud, kuhu õppijad peavad õppe lõpuks välja jõudma, et kutseksamit edukalt sooritada.

ÕKR moodulite rakenduskavade analüüsi põhjal võib järeldada, et õpiväljundite, hindamiskriteeriumite, õppe sisu ja hindamise sidususe saavutamisel on arenguvõimalusi. Näiteks mõnede moodulite rakenduskavades (moodul 3) ei ole arusaadavalt välja toodud, millised õpiväljundid saavutatakse praktiliselt ja kuidas praktikakohas õpiväljundite saavutamise hindamine toimub, mõnede moodulite rakenduskavades on toodud mitmeid ülesandeid praktika käigus tegemiseks (näiteks mooduli 5 rakenduskavas on kirjeldatud 13 sellist ülesannet), kuid pole välja toodud, kuidas nende täitmist hinnatakse/tagasisidestatakse. Mõnedes moodulites on tagasihoidliku iseseisva töö mahu juures kirjeldatud ebaproportsionaalne hulk iseseisvaid töid. Näiteks moodulis 5 on iseseisva töö maht 8 tundi, kirjeldatud aga seitse mahukat tööd, sh seletava sõnastiku koostamine, juhtumianalüüs ja kahe kirjaliku analüüsi koostamine (probleemsituatsiooni analüüs kasvatuses mõjuteguritest lapse arengule ja kasutatud tegevuste ja nende sobivuse analüüs). Mooduli rakenduskavast ei selgu, kuidas kooli poolt esitatud töökohapõhise õppe praktikabaasides on võimalik saavutada mõnesid õpiväljundeid, näiteks mooduli 3 õpiväljund “Toetab imiku arengut hooldustoimingute ja teiste sobivate tegevuste kaudu koostöös lapsevanema/ hooldajaga”; mooduli 4 õpiväljund “ Hooldab ja põetab last, sh imikut lasteasutuses või kodus keskkonnas vastavalt arsti juhendile, oma pädevusele ja kokkulepetele”; mooduli 6 õpiväljund “Loob hooliva ja salliva keskkonna erivajadustega lapse kaasamiseks gruppis, toetab last abivahendite kasutamisel.”

ÕKR õppekava ja eneseanalüüsi põhjal lõimitakse õpiväljundite omandamise toetamiseks teemasid mooduli sees, kui nendega töötavad erinevad õpetajad, näiteks moodulites 2, 3, 4, ja 5. Kuigi õppekava põhiõpingute moodulite rakendamisel osaleb 2–4 õpetajat, ei leidunud õppekavas ega selgunud ka vestlusel õpetajatega muid lõiminguid peale arvuti kasutamise oskuste lõimimise.

ÕKR õppekavas kasutatakse läbivalt õppija sihtrühma arvestades sobivat mitmeeristavat hindamist, mis on kirjeldatud moodulite rakenduskavades. ÕKR eneseanalüüsi põhjal koostavad mooduli õpetajad ühiselt hindamisülesanded. Õppijad saavad õppimise kestel pidevalt õpiväljundite saavutamist toetavat tagasisidet. Vestluses osalenud õppijate ja vilistlaste sõnul pidi vaeva nägema ja tagasiside põhjal töid parandama, tagasiside oli aga kiire ja arendav. Õppijad saavad tagasisidet erineval moel: vahetult õppeprotsessis kontakttundides, grupi listide kaudu e-kirjana, siseveebi kaudu, Google Drive keskkonnas tööde kohta esitatud kommentaaride kaudu, individuaalsetel vestlustel. Vestlusel osalenud õppijad on tagasisidega väga rahul, see on nende hinnangul kiire ning põhjalik. Ka tagasisideküsitluse tulemustes (rahuolu kohta tagasisidega õppimisele on ÕKR eneseanalüüsis esitatud andmed 2020. aasta kohta) on ÕKR õppijate rahuolu tase ületanud arengustrateegias püstitatud eesmärgi (eesmärk 5-palli süsteemis 4-4,5; LH erialal 4,55).

Hindamise kajastamine moodulite rakenduskavades vajab edasist arendamist. Hindamismeetodite mõtestamise osas on arenguvõimalusi, näiteks korduvalt hindamismeetodina toodud iseseisv töö ei saa olla hindamismeetod, sest iseseisva töö jaoks on vajalik valida meetod. Nt moodulis “Lapse arengu

toetamine” on hindamismeetodiks ilmselt praktiline kompleksülesanne. Mõnedes moodulite rakenduskavades ei võimalda õpiväljundi saavutatuse hindamiseks kavandatud hindamisülesanne hinnata kõigi hindamiskriteeriumite alusel. Näiteks moodulite 2, 3, 4 hindamisülesanded kirjeldatud kujul ei võimalda täiel määral hinnata kõigi mooduli õpiväljundite saavutatust, mooduli 5 rakenduskavas ei ole kirjeldatud hindamisülesandeid ega ole arusaadav, kuidas mooduli hinne realselt kujuneb. Mõnedes moodulite rakenduskavades ei ole kokkuvõttev hindamine piisavalt läbipaistvalt lahti kirjutatud, mõne mooduli rakenduskavas ei ole arusaadav, millised on hindamisülesanded ehk kuidas peab õppija õpiväljundi saavutamist tõendama, mida peab selleks tegema. Näiteks moodulis „Lapse kasvukeskkonna toetamine“ hindamisülesandena toodu (sooritatud iseseisvad tööd ja praktika) ei ole asjakohane, kuna see pole ülesanne. Kuna moodulid sisaldavad praktikat, ei ole rakenduskavades piisavalt läbipaistvalt välja toodud, kuidas kujuneb kokkuvõttev hinne. Nt ÕKR eneseanalüüsis on toodud, et „praktilal (töökohapõhises õppes) omandatavate õpiväljundite saavutatust hindab kõigepealt ettevõttepoolne praktikajuhendaja, võttes aluseks kutsestandardi ja õppekava ning lõplikult koolipoolne praktikajuhendaja, kes loeb praktikapäeviku/aruanne läbi ning vormistab tulemuse.“

Metoodika arendus toimub pidevalt õpetajate ühiste arutelude käigus, mis ÕKR eneseanalüüsi ja vestluste põhjal kutseõpetajatega on aidanud õppetöö kvaliteeti parandada ning ka õppijate tagasiside muutuste osas on olnud positiivne. Moodulite rakenduskavadest ning vestlustel õpetajate ja õpilastega selgus, et õppetöös kasutatakse enamasti õppijaid aktiveerivaid, koostõiseid, praktiliste oskuste arengut ning teoreetilise ja praktilise õppe lõimimist, ka võtmepädevuste lõimimist toetavaid strateegiaid, nt probleemõpet, simulatsiooni ja õppemeetodeid ning –võtteid, näiteks juhtumianalüüsid (sh videote põhjal), probleemsituatsioonide lahendamine, rollimängud, situatsioonülesanded, loovtegevused, mängustamine, õppekäigud, praktilised harjutused, mnemotehnikad, sotsiodraama jt). Kasutatakse ka erinevaid võtmepädevuste arengut toetavaid õppemeetodeid. Näiteks ühistöö- ja suhtlemis- ning eneseväljendusoskuste arendamiseks meeskonna- ja rühmatööd, esitlemist; eneseväljendamise oskuste arendamiseks erineva eesmärgiga kirjade kirjutamist, konspekti koostamist, enesekohaste pädevuste arendamiseks enesehinnanguid ja –analüüse. Õppijate digipädevuse arendamiseks on õppekavades läbivalt kasutatud e-õpet ja e-õppematerjale. Kooli siseveebi näitest ja vestluse põhjal õpetajatega on õppijate toetamiseks erialaõpingutes loodud õpiväljundite saavutamist toetavaid e-õppematerjale. Alustatud on õppetundide salvestamist õppematerjali kättesaadavuse parandamiseks. Lähtuvalt õppijate vajadustest (vestlusel osalenud õpetajad toovad välja õppijate kasinad arvutikasutamise oskused) ja kutsestandardi „Lapsehoidja, tase 4“ kompetentsusnõuetest on kõigisse moodulitesse lõimitud arvuti kasutamise oskuste arendamist. Samas ei ole mitte kõigis moodulites seda õpiväljundite, hindamiskriteeriumite või õppesisu juures välja toodud. Küll aga eeldab tööd arvutiga mitmete õppeülesannete lahendamine. Samuti on lisatud õppekavasse valikmoodul „Nutikad vahendid igapäevases töös“, mis toetab arvuti kasutamise oskuste arendamist. Digipädevuste arendamist toetab „Õpetaja Airi veebiklass HKHK õpilastele“ (<https://www.koolonlahe.com/>), kus on loodud lapsehoidja õppekavale eraldi õppematerjal, arvestades õppijate sihtrühma eripära ning pakutud õppeülesanded on kolmes raskusastmes.

Moodulite rakenduskavade põhjal võib välja tuua, et õpiväljundite omandamise parendamiseks annavad õpetajad ülesandeid lahendamiseks töökeskkonnas ehk praktilal olles, misjärel kogemus mõtestatakse ühiste arutelude käigus koolis. Vestlusel osalenud õpilased väljendasid oma rahulolu metoodikaga, tuues esile võimaluse pidevalt praktiliselt läbi teha, ühiselt arutelda. Õpetajad on koostanud erinevaid praktilisi õppeülesandeid ning nende sobivust õppijatele ja õpiväljundite saavutamiseks testinud ja ülesandeid parendanud. Vestlusel osalenud õpetajad rõhutasid, et

seostavad õppeülesanded õppe eesmärkidega, lasteaia eesmärkidega ja õppija isiklike eesmärkidega. Õpetajad tõid esile uudeid ülesandeid, mida on koostanud nt kettaülesanded, metafooriülesanded.

Väljakutseks on ÕKR hinnangul muudatuste jõudmine moodulite rakenduskavadesse. Vestlusest praktikajuhendajatega, õpetajatega ja õppijatega selgus, et töökohapõhise õppevormi puhul nendes kohustuslike põhiõpingute moodulites, milles sisaldub praktika, ei ole osapooltel piisavalt selge, millised õpiväljundid saavutatakse koolis, millised töökohas praktiliselt olles või milliste hindamiskriteeriumide alusel ühel või teisel puhul õpiväljundite saavutatust hinnatakse. See ei ole selgelt välja toodud ka moodulite rakenduskavades.

Tagasisideküsitluste tulemuste põhjal on ÕKR õppijate rahulolu õppemeetoditega saavutanud ÕKR eesmärgi (eesmärk 5-palli süsteemis 4-4,5; LH eriala 4,45). Ka vestlusel osalenud õpetajad olid oma saavutustega metoodika arendamises rahul, samuti olid rahul õpilased ja vilistlased. Vestlusel osalenud õppijate arvates oleksid nad soovinud, et imiku hoolduse teema asemel oleks käsitletud pigem aktuaalsemat lapse erivajaduste teemat. Õppijate rahuolu osas õpetusega on saavutatud ÕKR eesmärk (eesmärgiks on 5-palli süsteemis seatud rahulolu vahemikus 4,0-4,5). Lapsehoidja erialal on rahuolu tase õpetusega kahel õppeaastal ületanud ÕKR eesmärgi: 2018.a. – 4,75; 2020.a. – 4,55.

Õppe tulemuslikkuse näitajate trendid

Lõpetanute rakendumine tööturule on „Lapsehoidja, tase 4“ õppekaval olnud maksimaalselt kõrge (vt tabel 6).

Tabel 6. ÕKR tulemuslikkuse näitajad.

Õppekava	Lapsehoidja, tase 4		
Näitaja	2018	2019	2020
	(% lõpetanutest)	(% lõpetanutest)	(% lõpetanutest)
Rakendumine tööturul	100	100	
Edasi õppijad	12	6	
Kutseksamil osalenud lõpetajad	100	100	100
Kutseksami edukalt sooritajad	100	100	100

1. Kutseksami/lõpueksami sooritamise trendid.

Kutseksamite edukalt sooritamise tase ÕKR õppekaval on olnud maksimaalselt kõrge (vt tabel 6) ning ületab tunduvalt püstitatud eesmärki (2020. aastal 85%). See viitab õppe heale kvaliteedile.

2. Õppijate rahuolu trendid on kajastatud vastavate kriteeriumite juures.

Õpilaste rahulolu õppetöö korraldusega on 2020. aastal 4,3 ning rahulolu õpetamise tasemega 4,3/4,4.

3. Õpingute katkestamise trendid.

Perioodil 2017–2020 on õpingud katkestanud 3 ÕKR õppijat. Lõpetanute osakaal õppima asunutest on 95%, mis on esile tõstmist väärivalt kõrge näitaja.

Järeldused

Tugevused

- Lapsehoidja eriala peavad regiooni tööandjad vajalikuks ning tööandjad hindavad väga kõrgelt, et regioonis viiakse läbi lapsehoidja tasemeõpet.
- Õppekavarühma juht koos eriala õpetajatega teeb õppekavaarenduses koostööd teiste õppeasutustega, sh rakenduskõrgkoolidega.
- Õpetajad kasutavad õppijakeskseid ja õppijate eripära arvestavaid õppemeetodeid, mis toetavad asjakohaste hoiakute arendamist, grupiprotsesse. Loodud on õppijasõbralik õppekeskkond, sh digikeskkond, ja positiivne tööatmosfäär ning suhted, õppijad on rahulolevad õppimisega, toetusega, sh IT-alase toetusega, individuaalse lähenemisega, paindlikkusega, on motiveeritud ning toetavad üksteist õppimisel.
- Ettevõttepoolsed praktikajuhendajad on hästi toetatud, kursis praktikadokumentatsiooni ja nõutavate õpiväljunditega ning õppetöö korraldusega koolis. Õppijatel on võimalus sooritada praktika osaliselt ka teises lasteaias, mida õppijad peavad heaks kogemuseks.
- Kutseeksami sooritamise tase on maksimaalselt kõrge ja kõik õppijad on sooritanud edukalt kutseeksami. Õpilaste, vilistlaste kui ka tööandjate hinnang koolipoolsele ettevalmistusele tööeluks on väga kõrge, kõik osapooled väljendavad usaldust ja kindlust ÕKR õppe kvaliteedi suhtes.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Tööandjad, täiskasvanud õppijad ja spetsialistidest kutseõpetajad on pigem sisendi andjad õppekava arendusse kui sisuliselt arendustöösse kaasatud, õppekavade koostamine on peamiselt ÄTO juhataja ülesanne ja vastutus. Soovitame nii tööandjaid, täiskasvanud õppijaid kui ka spetsialistidest kutseõpetajaid enam õppekava arendusse kaasata ning nende rolli selles protsessis suurendada.
- Täienduskoolituse pakkumine õppekavarühmas on seni olnud tagasihoidlik. Soovitame pöörata rohkem tähelepanu ÕKR valdkonnas täienduskoolituste pakkumisele. Koolituste laiemaks pakkumiseks soovitame koolitajatena kaasata spetsialiste ka teistest regioonidest, ka alushariduse lektoreid Tallinna Ülikoolist.
- Õppekava „Lapsehoidja, tase 4“ moodulite rakenduskavad vajavad regulaarset ülevaatamist ja uuendamist, et õpetajate poolt tegelikult planeeritud õppe- ja hindamismeetodid ning -ülesanded kajastuksid ka rakenduskavades. Soovitame arendada moodulite rakenduskavad ja/või nende muutmise võimalused enam paindlikuks, et formaalses õppe läbiviimise aluses (mooduli rakenduskavas) ja tegelikult läbiviidavas õppetöös ei tekiks erinevusi ja rakenduskavades oleks näiteks valik hindamisülesandeid, mis end praktikas õigustanud ja mille hulgast õpetaja saaks antud grupile sobivaima valida.
- Õppijatele ei ole tagatud võimalust valikõpinguid valida, kuna õppekavas on valikmooduleid mahus, mille õppija peab valima (9 EKAP) ning õppekava ei sätesta õppijale ka muid valikõpingute valimise võimalusi. Soovitame laiendada valikmoodulite pakkumist õppekavas, et õppijad saaksid valida vastavalt oma huvidele ja vajadustele sobivad valikõpingud. Soovitame kaaluda õppekavasse uute valikmoodulite koostamist, mis võimaldaks paindlikult reageerida tööturu vajadustele. Näiteks valikmoodulites pakkuda tegevusteraapia, laste

massaaži, loovuse ja loovtegevuste, väikelaste võimlemise, raskesti mõistetava käitumise juhendamise võtete alaseid koolitusi.

Arenguvõimalused

- Kuigi vestlustest koostööpartneritega selgus, et nad on õppekavaarenduse seniste tulemustega ja enda kaasamisega väga rahul, soovitame leida uusi võimalusi koostööpartnerite ja erialaspetsilistidest kutseõpetajate kaasamiseks õppekavade ja moodulite rakenduskavade arendamisse. Ka õppijad on senise rolliga tagasiside andjana rahul, kuid soovitame õppijaid ja ka vilistlasi süsteemselt/regulaarselt õppekavaarendusse kaasata. Näiteks käivitada regulaarselt koostöötav õppekava juhtiva õpetaja eestveetav õppekavaarenduse tööühm lapsehoidja õppekava arenduseks, milles osaleksid kõik osapooled - õpetajad, õppijad, vilistlased, tööandjad. Kuna inimesed üksteist tunnevad, on võimalik kasutada virtuaalset koostööd, mis säästaks ka aega kokku tulemiseks. Kui aruteludel piirduda väga konkreetsete arendustegevutega, võimaldab seegi spetsialistide aega kokku hoida.
- Sotsiaaltöö valdkonna OSKA analüüsist tulenevalt soovitame edasises õppekavaarenduses kaaluda tasemeõppe õppekava mahu vähendamist.
- Soovitame praktikakohtade sobivuse hindamiseks moodustada hindamiskomisjon, mis koosneb rohkem kui ühest inimesest.

Komisjoni hinnangul on lastehoid ja teenused noortele õppekavarühma tasemeõppe õppekavad kooskõlas kutseharidusstandardi ja täienduskoolituse õppekavad täienduskoolituse standardi nõuetega. Tasemeõppe õppekavade õpiväljundid on vastavuses tööturul vajatavate kompetentsidega ning vastava kvalifikatsioonitaseme kutsestandarditega ning õppekavade maht, põhi- ja valikõpingute moodulite osakaal, praktilise töö ja praktika ning iseseisva töö osakaal, samuti õppevorm on asjakohased ja toetavad õpiväljundite saavutamist. Õppekavarühma õppekorraldus, sh praktika korraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel. Õppekavade õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid on pigem sidusad ja toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel.

4.2 Õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad

Hindamiskriteeriumid:

1. õppekasvatusala töötajate, sh praktikute ja praktikajuhendajate kvalifikatsioon vastab nõuetele; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavast, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Õpetajate koosseis, kvalifikatsioon, töömahu ja ametikohtade planeerimine

„Lapsehoidja, tase 4“ esmaõppe õppekaval toimub õpe ainult töökohapõhises õppes. Eneseanalüüsi aruande, esitatud lisamaterjalide ja läbiviidud vestluste põhjal saab komisjon järeldada, et LH eriala õppekava on kvalifitseeritud õpetajatega kaetud, õppekaval õpetavad innustunud ja motiveeritud

kogenud praktikud ning pädevad ja ette valmistatud praktikajuhendajad. Õpetajate arv ja nende kvalifikatsioon antud ÕKRis õppe läbiviimiseks on piisav. Õppekaval õpetab kokku 16 õpetajat, nendest 9 kutseõpetajat töölepingu alusel ning 7 VÕS lepingu alusel (erialapraktikud). Koolil on edukalt õnnestunud kaasata õppe läbiviimisesse väga head eriala asjatundjad, kel on pikaajaline pidev töökogemus valdkonnas ning tänu kellele jõuavad töömaailmast parimad teadmised ja praktika õpilasteni. Töömaailma esindajad on motiveeritud õpetamisest eelkõige eriala arendamise huvides ja tänu positiivsele kogemusele koostööst kooliga, kuid nad mainisid vestlusel, et väärtustavad õpetamist ka kui enda professionaalsuse arendamise võimalust. Ettevõtete praktikajuhendajate kvalifikatsiooni hinnatakse ettevõtete hindamise käigus ja nende kvalifikatsioon vastab nõuetele.

Hindamiskülastusel toimunud vestluste käigus sai komisjon kinnitust, et kõik osapooled hindavad õpetajate ja õpetamise taset kõrgelt. Enamusel eriala õpetajatest on koolis aastatepikkune õpetamise staaž ning õpetajaskond on püsitud suhteliselt stabiilne. Positiivne on, et viimase paari aasta jooksul on õppekavale õpetama tulnud kaks uut õpetajat töölepingu alusel ja vähemalt üks uus töömaailma spetsialist. Õpetajate koosseisus on esindatud erinevad põlvkonnad ja eri vanusegrupid vahemikus 30–70 eluaastat. Taoline mitmekesisus toob õppesse erinevaid vaatenurki ja elukogemusi.

Õpetajate ametikohad ja koormused ÕKRis on planeeritud. Eriala õpetajate töökoormus on nii töö- kui VÕS lepingu alusel õpetavate õpetajatega läbi räägitud ja kokku lepitud. Ametikohtade ja koormuste planeerimine algab eelneva õppeaasta kevadel, nii et väljastpoolt tulevad praktikud saaksid juba varakult uue õppeaasta planeeringuga arvestada. Lõplik tunnikoormus selgub sügisel, kuna sõltub õppegruppide vastuvõtust ja suurusest. Kokkulepete sõlmimisel arvestatakse õpetaja soove ja eelistusi (nt lepitakse kokku kontakttundide maht, konkreetse teema käsitlemise maht). Töölepingulistel õpetajatel koormus jääb vahemikku 0,02 – 0,17, kusjuures õpetavad nad samas kõik, v.a üks õpetaja, ka teistel valdkonna (st sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma) õppekavadel. Moodulid ja teemad on jaotatud mitme eri õpetaja vahel ning selline mitmekesisus on õpet rikastav ja õppijate jaoks atraktiivne. Vestlusel osalenud õpetajad hindavad töökorralduse paindlikkust, kuid kokkuvõttes soovivad siiski oma koormust vähendada.

ÄTO juhataja juhib hetkeseisuga koolis kolme õppekavarühma: äriteenused; sotsiaaltöö ja nõustamine; lapsehoid ja teenused noortele. Eneseanalüüsi kohaselt ja vestlustes selgitati, et lapsehoid ja teenused noortele õppekavarühma õppekava arendusse kaasatakse ka põhikutseõpetajaid ja praktikuid. Tervise ja heaolu valdkonna strateegias on ÕKR teadvustanud, et valdkonna üheks kitsaskohaks on sellest tulenevalt ÄTO juhataja tööülesannete killustatus ja kohati ka suur töökoormus. Komisjoni hinnangul ei ole sellele hetkel lõplikku lahendust leitud ning probleemiga tegeletakse jätkuvalt. Samas on positiivne, et ÕKRis on tehtud pingutusi leida konkursside kaudu rohkem põhikohaga õpetajaid, kuid konkursid on ebaõnnestunud ning viimasel paaril aastal ei ole neid läbi viidud. Seetõttu ei ole suudetud ka leida õppekavarühmale ja õppekavale sisulist juhti.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

Komisjoni hinnangul on õpetajate arenguvõimalused piisavad ja mitmekülgsed. Õpetajatel on võimalik oma pädevusi arendada ja teadmisi täiendada erinevate koolituste ja kursuste kaudu (nt hindamine, rakenduskava koostamine) ning kooli esitatud andmete põhjal on näiteks viimase paari aasta jooksul mitmed õpetajad (nii töölepinguga kui ka praktikud) täiendanud end erinevatel erialasel koolitusel. Koolis on korraldatud erinevaid nüüdisaegse õpikäsitusena seotud koolitusi, nt õpilaste motiveerimisest, erinevate õppemeetodite kasutamisest. Samuti on läbi viidud osakonnasiseseid koolitusi õpetajatele, nt meeskonnatöö koolitus. Õpetajate koolitusplaane ei ole eneseanalüüsis esitatud ning ka intervjuudest ilmnes, et koolitusvõimalused on pigem paindlikud kui pikalt ette planeeritud. Küll on regulaarselt planeeritud õpetajate igaaastane ühine koolitus ja/või väljasõit ning ümarlaud. Arvestatakse õpetajate individuaalseid arenguvajadusi ja soove, võimalusel võimaldatakse

tasulisi koolitusi. Õppekavarühmas on uuritud praktikutena töötavate õpetajate soove täiendava koolitusvajaduse osas ning võimalusi enesetäiendamiseks on õpetajatele ka pakutud. Sageli aga võimaldab nende enda töökoht piisavalt erialast enesetäiendamist ning lisakoolitused ei ole vajalikud olnud.

Õpetajate kutsealast arengut toetatakse ja julgustatakse, nt kutseõpetaja kutse taotlemiseks valmistumisel pakub arengumapi koostamisel tuge kooli haridustehnoloog. Samas, nii eneseanalüüsis kui hindamisvestlustel õpetajatega tuuakse välja, et arengumapi koostamine on ajamahukas protsess. Ehkki töölepinguga õpetajad tõdevad kutseõpetaja kutse omandamise väärtust enesearengule, jääb enamusel õpetajatest see ajaressursi puudumise tõttu ette võtmata. Kooli arengukava eesmärkidest lähtuvalt on seatud õppekavarühmas sihiks, et 2020. aastaks on 50% eriala põhiõpetajatest sooritanud erialase või kutseõpetaja kutseeksami. Eneseanalüüsis on kirjas, et see eesmärk ei ole saavutatud. Kui sotsiaaltöö ja nõustamise ning lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmi eraldi analüüsida, siis esitatud andmete põhjal on lastehoid ja teenuste noortele ÕKRs kutsequalifikatsiooniga õpetajaid (sh praktikud) kokku 8 õpetajat ehk 50%. Komisjoni hinnangul on kooli eesmärk antud ÕKRs saavutatud.

Tunnustada tuleb ÕKR juhi pingutusi pakkuda töömaailma praktikutele võimalusi oma pedagoogilisi pädevusi arendada. Nt ÕKRs on kavandatud koostöös Tallinna Ülikooliga üheaastase pedagoogilise täienduskoolituse õppekava koostamine ja koolituse läbiviimine 2021-2023; plaanis on kaasata mooduli kaupa õppesse VÕS lepinguga õpetajaid. Samas, vastavalt eneseanalüüsis kirjeldatule, nähakse seda juba praegu väljakutsena, kuna praktikud on enda tööga väga hõivatud ja neil ei pruugi olla aega koolitusel osaleda.

Õpetajatele on korraldatud digipädevuste ja erinevate veebikeskkondade kasutamise koolitusi. Mõni aasta tagasi tööle võetud täiskohaga haridustehnoloog toetab ja juhendab õppijaid, õpetajaid, VÕS lepingu alusel õpetavaid õpetajaid ning ka ettevõtete poolseid praktikajuhendajaid vajadusel individuaalselt, nt arvuti ja digivahendite kasutamisel, õpiülesannete koostamisel, arengumappide loomisel jms. Kuna õpetajate digipädevused on erinevad, pakub haridustehnoloog alati vajadusel ka individuaalset nõustamist. Loodud on "digiklubi", kus saab osaleda igaüks, kes vajab juhendamist arvutialastes küsimustes, sh ettevõtete praktikajuhendajad. Vestlustes jäi kõlama digioskuste järjepideva arendamise vajadus ja huvi selles osas jagub, seda eriti eriolukorrast tingitud muutunud suhtlusvõimaluste tõttu.

Eneseanalüüsist ei selgu õpetajate arenguestluste läbiviimise kord. Õpetajad märgivad vestlusel, et töölepinguga õpetajad hindavad oma tegevuse tulemuslikkust eneseanalüüsi põhjal, mida koostatakse kord 1–3 aasta jooksul ning tagasisidet oma tööle saadakse ÄTO juhatajalt ja õppijatelt. Vestlustel märgivad nii ÄTO juhataja kui lapsehoidja eriala õpetajad, et VÕS lepinguga kutseõpetajatega arenguestlusti läbi ei viida, küll aga kohtutakse kord aastas kooli esindajaga ja räägitakse läbi õppekava muutmise vajadused. Kuna VÕS lepinguga õpetajatega arenguestlusti ei peeta, ei saa nad õpetamisele ka korrapäraselt tagasisidet.

Valdkonna arengustrateegias on ühe tegevusena välja toodud töölepinguga töötavate kutseõpetajate stažeerimine ettevõtetes. Kooli arengukavas on seatud eesmärgiks, et 2018. aastaks on kõik alaliselt töötavad erialaõpetajad käinud viimase kahe aasta jooksul vähemalt ühe korra ettevõttes stažeerimas. Vestluses ÄTO juhataja ning rühmajuhendajate ja koordinaatoritega kuulsime, et varasemast rohkem on tähelepanu pööratud lapsehoidja erialal välismaiste kontaktide loomine ning oluliseks peetakse õpetajatele võimaluse andmist välismaal kogemusi ja teadmisi ammutada. Nt koostöösuhete loomise eesmärgil on ÄTO juhataja koos kutseõpetajatega külastanud õppeasutusi Dublinis. Kahel lapsehoidja eriala õpetajal oli plaanis minna sel sügisel lirimaale stažeerima, kui reis jäi pandeemia tõttu ära. Õpetajate süsteemne arendamine toimub peamiselt lähtuvalt eneseanalüüsi tulemustest ja arenguestlustest erinevate koolituste ja kursuste näol, kuid hindamiskülastuse ja esitatud andmete põhjal ei leidnud komisjon kinnitust, et õpetajate regulaarne enesetäiendamine toimub ka ettevõtetes stažeerimise kaudu.

ÕKR õpetajad rõhutavad, et eelkõige tehakse teiste õpetajatega tihedat koostööd moodulipõhiselt (nt ühised õppekäigud, väljasõidud), kohtutakse ka valdkondlikel kokkusaamistel. Hinnatakse iga-aastaseid ühiseid õpeväljasõite ja tänuüritusi.

Õpetajatega toimunud vestluste põhjal võib järeldada, et uue õpetaja kohanemine on õppekavarühmas igati toetatud, õpetajate kooli sulandumise protsess on olnud paindlik. Uut õpetajat aitab ja juhendab talle määratud mentor, kes on olnud enamasti ÄTO juhataja.

Õpetajate rahulolu oma arenguvõimalustega näitavad ka töötajate hulgas läbiviidud rahulolu uuringud. Valdkonna arengustrateegias on seatud sihiks saavutada 2020. aastaks rahulolu näitajaks 4,3 (5- palli skaalal). Mõlemas õppekavarühmas on see eesmärk saavutatud ning rahulolu oli 2019. aastal 4,75 ning 2020. aastal 4,6.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavarühmas on motiveeritud ja pühendunud kutseõpetajad ning tugevad erialapraktikud.
- Õppekavarühma õpetajaid iseloomustab kõrgetasemeline kompetentsus täiskasvanud õppijate individuaalsuse ja eripärade arvestamisel õppetöös nii mitmekesiste õppemeetodite kasutamise kui ka grupiprotsesside ning turvalise õpikeskkonna loomise näol.
- Õpetajatel on väga head võimalused kutse- ja ametialaseks arenguks ning ka töömaailma praktikutele pakutakse kooli poolt erinevaid koolitusi ja täiendõppevõimalusi, nt õppekäigud, kursused, sh koolipoolne tugi haridustehnoloogi näol digivahendite ja veebeikeskkondade kasutamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Valdkonna arengustrateegias on ühe tegevusena välja toodud töölepinguga töötavate kutseõpetajate stažeerimine ettevõtetes, kuid ei hindamiskülastuse ega ka esitatud andmete põhjal ei leidnud tõendust, et õpetajate pidev areng toimub ka ettevõtetes stažeerimise kaudu. Soovitame jätkata õpetajate stažeerimise süsteemi arendamist hinnatavas ÕKR, sh kaaluda õpirännete sh töövarjutamise võimalusi teistes riikides Erasmus+ projekti raames, millest võiksid olla huvitatud ka töömaailma praktikud.
- Õppekavarühmal ja õppekaval puudub sisulisi arendustegevusi eestvedav eriala õpetajast juht. Kuigi õppekava arendustegevustesse on sisendi andjana kaasatud ka kutseõpetajad ja eriala praktikud, on põhiline roll ÄTO juhatajal nii õppekavarühma kui ka õppekava juhtimisel. ÕKR kui terviku ja selle õppekava (tulevikus mitme õppekava) efektiivsema ning sisulisema arendamise seisukohast peame vajalikuks, et leitaks õppekavarühma ning selles rakendatavaid õppekavu sisuliselt eestvedav eriala spetsialistist juhtõpetaja.

Arenguvõimalused

- Kuna õppekavarühmas on palju suurepäraseid valdkonna praktikud, soovitame neid kaasata sisulisse õppekavade arendustöösse ja toetada neid uute valikõpingute moodulite loomisel.
- Kuna VÕS lepinguga kutseõpetajatega arenguestlusi läbi ei viida, soovitame kaaluda nendega siiski regulaarsete koostöövestluste pidamist, et anda tagasisidet õpetamisele, arutada õppetöös ettetulevaid teemasid jm. Sellisteks aruteludeks võib kokku kutsuda ka kogu

valdkonna (sh ka lapsehoidu õppekava) eriala praktikud. Soovitame tulevikus sellega tegeleda õppekavadele määratud juhtõpetajal või valdkonna eestvedajal.

- Kuna praktikute kaasamine pedagoogilise täienduskoolituse õppekava moodulites osalemisse võib osutada väljakutseks, sest nende erialane töö ei võimalda seda, kaaluda individuaalset lähenemist ja uurida välja, millisel viisil ja tingimustel oleks praktikutel selliste vajalike pädevuste omandamine vastuvõetav ja võimalik. Soovitame kaaluda võimalust viia koolitusi läbi e-õppena.
- Mis puudutab eesmärki, et 50% eriala õpetajatest heaolu ja tervise valdkonnas omandaksid kutseõpetaja kutse, siis soovitame koolil analüüsida mõlemat õppekavarühma eraldi ning kaaluda, kas on tingimata vajalik oodata praktikutelt kutseõpetaja kutseeksami sooritamist ja kas praktikud peaks arvama selle 50% sisse. Nagu õppekavarühmas on ka järeltulele jõutud, ei näe VÕS lepingu alusel kaasatud õpetajad vajadust kutseõpetaja eksami sooritamiseks. Seega soovitame pigem julgustada ja toetada ainult koolis põhikohaga (töölepingu alusel) töötavaid õpetajaid kutseõpetaja kutse omandamisel. Selline eesmärk võiks olla realistlikum.

Komisjoni hinnangul vastavad õppekavarühma õpetajad, sh praktikud ja praktikajuhendajad nõutavale kvalifikatsioonile ning õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud. Samuti lähtub õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

4.3 Õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad

Hindamiskriteeriumid:

1. Õppekavarühma õpikeskkond on piisav õppekava õpiväljundite saavutamiseks;
2. Õppeprotsessis on tagatud turvalisus ja tervise kaitse.

Analüüs

Eneseanalüüsi, hindamiskülastusel toimunud vestluste ning 13.10.20 Haapsalu Kutsehariduskeskuses õpikeskkonnaga tutvumise põhjal saame väita, et ÕKR õpikeskkond on piisav ning toetab õppijat õppekava õpiväljundite saavutamisel. ÕKR eneseanalüüs kavandatud edasised parendustegevused (nt lapsehoidja eriala koolipõhise õppe avamise korral õppebaasi täiendamine; õppekirjanduse inventuur ja kaardistamine ning e-raamatukogu loomine) on asjakohased.

Lapsehoidja eriala õppijad kasutavad õppeklasse, mis on varustatud õppe läbiviimiseks vajalike vahenditega nagu arvutid, meediaprojektorid jne. Lapsehoidja eriala õppeklass on varustatud erinevate arendavate mänguliste esemetega ja last arendavate vahenditega. Vestlusel vilistlastega ei meenunud neile, kas nad on neid vahendeid ka õppetöös kasutanud. Lapsehoidja eriala õppijad kasutavad ka hooldustöötaja eriala õppelaborit, kus on olemas esmaabivahendid ja imiknukk. Vestluste käigus selgus, et vajadusel võtavad õppevahendid kaasa õpetajad oma töökohtadelt. Eneseanalüüsi aruande kohaselt on koolide vaheliseks koostööks sõlmitud koostööleping Tallinna Tervishoiu Kõrgkooliga ning riskisutuses on kahe kooli õppebaasid.

Lapsehoidja erialal toimub õpe hetkel ainult töökohapõhises õppes (hetkel viies erinevas lasteaias), nii on enamus õppijatele vajalikud õppevahendid olemas nende enda töökohas. Juhul kui tulevikus alustatakse õpet ka koolipõhise õppe vormis, on koolil plaanis õppebaasi oluliselt täiendada.

Õpetajad kinnitasid vestlusel, et õppeks vajalikud vahendid ja kirjandus on olemas ning vajadusel ostetakse kooli poolt vastavalt nende ettepanekutele õppevahendeid ja õppekirjandust juurde. Koolil on olemas raamatukogu, mida on võimalik kasutada esmaspäevast reedeni. Vestlustest õppijate ja õpetajatega selgus, et vajalikud õppematerjalid on olemas ning vastavad vajadustele, sh „Lapsehoidja käsiraamat“. Õppekava õpetajad on koostanud ja kasutavad e-õppe materjale.

Õppijatel on võimalik kasutada HAKOLA nutiklassi (Haapsalu kommunikatsioonilaborit). Koolis, sh ÕKRis, on kasutusele võetud *Google Classroom* veebikeskkond, mis on alles testimisel, kuid millega seoses kinnitasid vestluste osalenud, õpilased õpetajad ja ka juhtkond, et seda on lihtne kasutada ja see toetab õppetööd mitmes mõttes: kõik õppematerjalid on koondatud ühte keskkonda ning nii õpetajatel kui ka õpilastel on kõigele juurdepääs. Ühine keskkond võimaldab kõigil õpetajatel olla kursis sellega, mida teevad teised õpetajad samas moodulis või õppekaval. Koolis on hindamisperioodi jooksul soetatud üle 30 sülearvuti ning õppijatel on võimalus laenutada neid koju.

Hindamiskülastusel selgus, et osad õppijad ja õpetajad on rahulolevad võimalusega kasutada ööbimisvõimalust HKHK hostelis või õpilaskodus.

Vastavalt õpilaste rahulolu-uuringu tulemustele on lapsehoidja eriala õppijad õppekeskkonnaga väga rahul (2020. aastal hindasid 5-palli süsteemis 4,55).

Vastavalt praktikakorralduse juhendile, kooli eneseanalüüsile ning vestlustele juhenduvad õppijad töökohapõhises õppe oma töökohas kehtivatest ja praktilisest praktikakoha töökorralduse reeglitest ning õppijatele laieneb töötervishoiu ja tööohutuse seadus. Juhendamise viivad läbi praktikajuhendajad praktikakohtades esimesel päeval. Praktikakohtades annavad õppijad allkirja, et neid on juhendatud, sh informeeritud kõigest, mis puudutab turvanõudeid ja nii enda kui teiste tervise kaitsmist. Praktikakohtade eelhindamise käigus hindab kooli esindaja muuhulgas ettevõttes vajaminevate isikukaitsevahendite olemasolu.

Lapsehoidja eriala õppekaval käsitletakse töötervishoiu ja ohutuse teemat. Vaimse tervise esmaabi, läbipõlemise ja stressiga toimetuleku teemat ei ole käsitletud, kuid seoses COVID-19 levikuga soovib komisjon ka neid teemasid käsitleda.

Eriolukorra ajal viidi õppijad üle distantsõppele, et tagada nende tervise kaitse.

Järeldused

Tugevused

- Õppekeskkond Haapsalu Kutsehariduskeskuses ja praktikabaasides toetab õppekavarühma õppekava õpiväljundite saavutamist, koostöölepingu alusel kasutatakse teise õppeasutuse (Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli) ressursse.
- Kooli ressursside juhtimine on võimaldanud paindlikult reageerida ootamatutes olukordades, võttes kasutusele erinevad digilahendused lähtuvalt õppija vajadustest, nt paindlik üleminek e-keskkondadele, arvutite laenamise võimalus õppijatele.

Arenguvõimalused

- Seoses COVID-19 pandeemiaga ning õppijate tervise ja heaolu toetamiseks soovib komisjon käsitleda erialal ka vaimse tervise esmaabi ning läbipõlemise ja stressiga toimetuleku teemasid.

Komisjoni hinnangul on õppekavarühma õpikeskkond piisav õppekavade õpiväljundite saavutamiseks ning õppeprotsessis on tagatud turvalisus ja tervise kaitse.

4.4 Õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik

Hindamiskriteeriumid:

1. Õpe lähtub kooli arengukavalistest eesmärkidest;
2. Õpe lähtub tööturu vajadustest ja õppijate sihtrühma prognoosist ning on jätkusuutlik.

Analüüs

Kooli arengukavas 2016–2020 ei ole kirjeldatud lapsehoidja erialaga seotud arengueesmärke. Lähtuvalt kooli arengukavast on peale 2017. aastal läbi viidud õppekavarühma hindamist koostatud ja kooli nõukoguga kooskõlastatud tervise ja heaolu valdkonna strateegia aastateks 2018–2020, mille raames on tehtud valdkonna – nii sotsiaaltöö ja nõustamise ÕKR kui ka lastehoid ja teenused ÕKR – sisehindamine (st analüüsitud hetkeolukorda), püstitatud valdkonna strateegilised eesmärgid ning kavandatud elluviidavad tegevused. Strateegias toodud tegevused hinnatavas õppekavarühmas on komisjoni hinnangul valdavas osas täidetud ning alustatud on uue kooli arengukava koostamisega.

HKKH visioon 2020 peegeldub hinnatavas ÕKR-s. HKHK väärtused (hoolivus, koostöö, professionaalsus, õppijakesksus, areng, avatus ja rõõm) peegelduvad selgelt ÕKR õppe-kasvatustöös. Nii vilistlaste, õppijate kui koostööpartnerite vestluste põhjal võib öelda, et ÕKR on hea mainega ja edasipürgiv uuendusmeelne, õppe tulemusel omandatavad kompetentsid on kooskõlas tööturu vajadustega ning ÕKR on saavutanud tuntuse ja tunnustatuse regiooni valdkonna ettevõtete seas kui kool, kelle lõpetajad on kindla kvaliteedimärgiga.

Valdkonna arengustrateegias 2020 on toodud, et kooli toimepiirkonnas on mitmekesine ja arvukas valik lasteaedu ja lastehoide, kes on kooliga valmis töökohapõhise õppe raames koostööd tegema. Seda kinnitasid vestlusel ka koostööpartnerid. Rakendatud rotatsioonisüsteem praktika sooritamisel lapsehoidja erialal võimaldab õppijatel saada mitmekesiseid kogemusi erinevates asutustes. Lapsehoidja õppekava läbinud on saanud ettevalmistuse olla iseendale tööandjaks. Lapsehoiu erialal on võimalik tulemuslikult rakendada töökohapõhist õpet, milles koolil on olemas ka mitmeaastane kogemus ning millega on rahul komisjoniga vestelnud tööandjad ja praktikajuhendajad.

Olemasolevate õppekavade arendamisel ning uute väljatöötamisel arvestab õppekavarühma juht tööturu vajadusi ning õppijate arvu prognoosi. ÕKR on kaardistanud vastavalt arengustrateegia eesmärkidele tervise ja heaolu valdkonna huvigrupid ning huvigruppide vastastikuse koostöö, kus on kirjeldatud koostöövaldkonnad. Õppekavade ja nende rakenduskavade koostamisel ja arendamisel lähtutakse kutsestandarditest, kutseharidusstandardist ning erinevate huvigruppide vajadustest. Vestlusel õpetajatega selgus, et lapsehoidja õppekava loodi tööandjate ettepanekul ning vajadusi silmas pidades. Tööandjad on õppetöö läbiviimisel ja õppekava arenduses kaasatud osapool.

Tööturu vajaduse kaardistamine on õppekavarühmas lähtunud koostööst partneritega ning lähiaastate prognoosist; ülevaadet tööturu vajadustest saab ÖKR nt töötukassa aruannetest.

Vestluses direktori ja ÄTO juhatajaga jäi kõlama seisukoht, et õppekavade arendamisel arvestatakse Läänemaa kui kohaliku piirkonna vajadusega töötajate järele, kellel on tervise ja heaolu ning lastehoiu valdkonna ettevalmistus. Piirkonnas on palju vastavaid ettevõtteid, kes vajavad kvalifitseeritud tööjõudu või täiendkoolitust oma töötajatele. Peale Läänemaa vaatab kool potentsiaalsete õppijate poole Hiiumaal ja Raplamaal. Õppekava arenduses teeb kool proaktiivset koostööd kohaliku omavalitsusega ja töötukassaga ning sellele antakse head tagasisidet. Kool teeb koostööd ka Läänemaa Töötukassaga selleks, et saada täiendavalt infot antud piirkonna lasteasutuste tööjõu- ja koolitusvajadustest. Ka täienduskoolituste õppekavasid arendatakse koostöös huvigruppidega, saades õppekavade väljatöötamiseks infot põhiliselt praktikaetevõtetelt, tööandjalt ja kohalikul omavalitsuselt.

Õppekavarühmas kaalutakse lähiaastatel (2022–2023) avada lastehoiu eriala ka koolipõhises õppes. Vajadus selle järele on olemas ja seda on huvigruppide hulgas uuritud. Koolipõhine õpe võimaldaks õppima asuda ka erialal mitte töötavatel inimestel.

Õppekavarühma juht on ÖKR arengus arvestanud ka sotsiaaltöö valdkonna tööturu seire ja prognoosi ning oskuste arendamise koordinaatsiooni süsteemi (OSKA) uuringu tulemustega. Sotsiaaltöö valdkonna OSKA raporti põhjal vajadus tavalapsehoidjate järele järgmisel dekaadil väheneb tingituna madalast sündimusest, samas suureneb vajadus erivajadusega laste hoidjate järele. Kasvava olulisusega oskustena tuuakse raportis suhtlemisoskused, kogukonnatööoskused, klienditöö ja valdkonna tööga soetud spetsiifilised oskused, sh IT lahenduste kasutamise, seadusandluse tundmine ja keeleoskus. Koolituspakkumine lapsehoidja erialal ületab OSKA raporti põhjal tööjõuvajadust, kuid ekspertide hinnangul on koolituspakkumist vaja hoida praegusel tasemel, kuna põhikutsealal töötatakse enamasti lühiajaliselt. Ekspertide hinnangul on vaja lapsehoidjate puhul kaaluda kutsehariduse tasemeõppe ja täiendusõppe õppemahtude ühtlustamist, st tasemeõppe õppekavade mahu vähendamist. Siit võib järeldada, et kooli praegune pakkumine lapsehoidjate koolitamise osas on optimaalne, kuid õppekavaarenduse käigus tuleks kaaluda võimalusi õppekava mahtu vähendada.

ÖKR juhtimine on pigem jätkusuutlik. ÄTO juhatajal, kes on ametlikult nii õppekavarühma kui õppekava juht, lasub peamine vastutus nii õppekavarühma kui ka selle õppekavade arendamise eest. Eelmise hindamiskomisjoni soovitus oli määrata nii sotsiaaltöö ja nõustamise kui ka lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmadele eraldi eestvedaja rolli täitev juhtõpetaja. Kool on selles suunas teatavaid samme astunud. Peale eelmist hindamist on hinnatavates õppekavarühmades loodud õppetöö koordinaatori ametikoht (2019.a). Tema tööülesanded vaadatakse üle ja täiendatakse koos ÄTO juhatajaga iga õppeaasta eel. Uue ametikoha loomine on küll vähendanud ÄTO juhataja töökoormust, kuid koordinaator tegeleb kogu sotsiaalvaldkonda puudutavate pigem tehniliste ja õppetöö korralduslike küsimustega. Komisjoni hinnangul on ÄTO juhatajal endisel suur koormus ja tööülesanded killustatud. Komisjoni hinnangul tuleb jätkuvalt leida võimalusi tema ülesannete ja koormuse jaotamiseks rohkemate inimeste vahel, mis maandaks ühe inimese juhtimisest tulenevaid võimalikke riske ning võimaldaks veelgi rohkem süvitsi ja jätkusuutlikumalt tegelda ÖKR ja õppekavade arendamisega. Kool plaanib 2021. aasta kevadel korraldada taas konkursi lapsehoidja eriala kutseõpetaja leidmiseks, et tagada suurema kindluse õppetöö jätkusuutlikkuseks õppekavarühmas.

Järeldused

Tugevused

- Nii vilistlaste, õppijate kui koostööpartnerite hinnangul on õppekavarühma maine kõrge, see on tuntud ja tunnustatud regiooni valdkonna ettevõtete seas. Õppekavarühm on arenev, uuendusmeelne, lõpetajate kompetentsid on kooskõlas tööturu vajadustega.
- Õppekavarühmas tehakse tihedat koostööd tööandjatega, korraldades nendega regulaarseid kohtumisi tööturu koolitusvajaduste välja selgitamiseks. Sellest tulenevalt omatakse õppekavarühmas ülevaadet lapsehoidjate koolitusvajadustest lähima kolme aasta jooksul.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Komisjoni hinnangul on ÄTO juhataja koormus endiselt liialt suur. Vaatamata õppetöö koordinaatori ametikoha loomisele ja teatavale koormuse vähendamisele juhib ÄTO juhtaja hetkel kolme õppekavarühma (sh sotsiaaltöö ja nõustamise ning äriteenuste õppekavarühmad) ja õppekavarühma õppekava. Tema tööülesanded on erinevate õppekavarühmade vahel killustunud. Kirjeldatud olukord võib pikemas perspektiivis tekitada raskusi õppekavarühma arendustegevuste kavandamisel ja nende elluviimisel, sellest tulenevalt ka jätkusuutlikkusel.

Arenguvõimalused

- Kooli eneseanalüüsis ning tervise ja heaolu arengustrateegias on analüüsitud lastehoid ja teenused noortele õppekavarühma ning sotsiaaltöö ja nõustamise õppekavarühma koos tervise ja heaolu valdkonna nimetuse all. Mõlemad õppekavarühmad on siiski oma olemuselt väga erinevad, võimaldades luua väga erinevaid õppekavu (nt Lapsehoid ja teenused noortele ÕKR ka noorte suunal) ja võivad vajada mõningates aspektides erinevaid lähenemisi. Seetõttu soovitame koolil edaspidi püstitada eesmärgid ning kavandada tegevusi ja valdkonna arengut rohkem õppekavarühmapõhiselt, mis võimaldaks keskenduda senisest enam erialade arendamisele nende eripäradest lähtuvalt.

Õppekavarühmade eraldi käsitlemine on soovitatav ka kooli uues arengukavas. Samuti soovitame arengukavas kirjeldada ÕKRga seotud arengueesmärgid ning arengukava tegevuskavas konkreetsed tegevused nende saavutamiseks.

Komisjoni hinnangul lähtub õpe tööturu vajadustest ja õppijate sihtrühma prognoosist, kuid praeguseks ei ole leitud lahendust õppekavarühma ja õppekava juhtimiseks selliselt, mis tagaks pikemas perspektiivis valdkonna jätkutuuliku arengu.

4.5 Hindamiskomisjoni peamised järeldused ja osahinnangud

Peamised järeldused

Tugevused

- Õppekavarühma maine on kõrge. Nii õppekavarühma õpilaste, vilistlaste kui ka tööandjate hinnang koolipoolsele ettevalmistusele tööeluks on väga kõrge, mille tõenduseks on kutseksamite eduka sooritamise kõrge tase. ÕKR õppe kvaliteedi suhtes on kindlad kõik osapooled. Usaldust näitab see, et paljud õppijad ja vilistlased soovivad edasi õppida samas koolis teisel erialal, sama eriala kõrgemal tasemel või jätkata õpinguid kõrghariduses.
- Õppimist soodustav õpikeskkond ja õppekorraldus, positiivne tööatmosfäär ja head suhted, õppijakeskseid ja õppijate eripära arvestavad õppe- ja hindamismeetodid ning õppijate ja

õpetajate ja praktikajuhendajate toetamine on taganud kõigi osapooled rahulolu õppekasvatuse protsessiga. Õppekorralduses arvestatakse täiskasvanud õppijate sihtrühma eripäraga.

- Õppekavarühmas on motiveeritud ja pühendunud, kompetentsed ja täiskasvanu õppijate eripära arvestavad, õpetamist väärtustavad ja oma rolli pigem juhendajana mõtestavad kutseõpetajad, kelle hulgas on kogenud praktikuid ja tunnustatud õppekirjanduse autoreid ning valdkonna asjatundjaid.

Parendusvaldkonnad ja hindamiskomisjoni soovitused

- Moodulite rakenduskavad vajavad regulaarset ülevaatamist ja uuendamist. Komisjon soovib regulaarselt ajakohastada õppekava moodulite rakenduskava ning kaasata sellesse protsessi sisuliselt kõik osapooled - täiskasvanud õppijad, kutseõpetajad, praktikajuhendajad ja tööandjad.
- Õppekavarühma õppekaval puudub sisulisi arendustegevusi eestvedav eriala õpetajast juht, põhiline roll nii õppekavarühma kui ka selle õppekava juhtimisel on ÄTO juhatajal. ÕKR kui terviku ja selle õppekava efektiivsema ning sisulisema arendamise seisukohast peame vajalikuks rakendada õppekavarühma ning selle õppekava puhul sisuliselt eestvedavat eriala spetsialistist juhtõpetajat.

Arenguvõimalused

- Soovitame kaaluda valikõpingute laiendamist õppekavas, mis võimaldaks paindlikult reageerida tööturu vajadustele. Soovitame ka luua ÕKR õppijatele reaalne võimalus valida erinevate valikmoodulite vahel.
- Soovitame õppekavasse lõimida vaimse tervise esmaabi ning läbipõlemise ja stressiga toimetuleku teemasid.
- Soovitame otsida uusi võimalusi koostööpartnerite ja erialaspetsalistidest kutseõpetajate regulaarseks/süsteemseks kaasamiseks õppekava ja moodulite rakenduskavade arendamisse ja uute taseme- ning täienduskoolituse õppekavade koostamisse.
- Soovitame edaspidi analüüsida sotsiaaltöö ja nõustamise ning lastehoid ja teenused noortele õppekavarühmi eraldi ning püstitada eesmärgid ja kavandada tegevusi ja valdkonna arengut rohkem õppekavarühmapõhiselt, mis võimaldaks keskenduda senisest enam erialade arendamisele nende eripäradest lähtuvalt. Õppekavarühmade eraldi käsitlemine on soovitatav ka kooli uues arengukavas. Samuti soovitame arengukavas jätkuvalt kirjeldada ÕKRga seotud arengueesmärgid ning arengukava tegevuskavas konkreetsed tegevused nende saavutamiseks.

Kokkuvõttev tabel: hindamiskomisjoni osahinnangud standardite lõikes

	Standard	vastab nõutavale tasemele	vastab osaliselt nõutavale tasemele	ei vasta nõutavale tasemele
1	Õppekavas sätestatud õpiväljundid on saavutatavad ja vastavad kutseharidusstandardi nõuetele	x	☐	☐
2	Õppekaval on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad	x	☐	☐
3	Õppekavarühmas õppe läbiviimiseks vajalikud ressursid on piisavad	x	☐	☐
4	Õpe on tõenduspõhine, otstarbekas ja jätkusuutlik	x	☐	☐

HINDAMISKOMISJON KOOSSEISUS

Sirje Rekkor
Tiia Bach

Andra Õismaa
Stina Siem

kutseõppe ekspert, Tallinna Ülikool, komisjoni esimees
kutseõppe ekspert, Haridus- ja Noorteamet, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, komisjoni sekretär
tööandjate esindaja, AS Medicum
tööandjate esindaja, Tallinna Tugikeskus Juks

KINNITAS OSAHINNANGUD HÄÄLTEGA 4 POOLT JA 0 VASTU: 29.11.2020

Hindamiskomisjoni esimees: Sirje Rekkor

(allkirjastatud digitaalselt)